Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-hээ гарана | № 223 (14334) | 1976 оной сентябрийн 22, среда | Сэн 2 мүнгэн.

МҮРЫСӨӨН—ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ ҺУРГУУЛИ

Республика доторнай бүгэдэ арадай социалис мүрысөөнэй долгин эршэ ехэтэйгээр дэлгэрэнхэй. Промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай коллективүүд үйлэдбэрийн ашаг үрэ дээшэлүүлхын, хүдэлмэриин шанар hайжаруулхын түлөө оролдосотойгоор тэмсэнэ. Энэ хэсэл Казахстанай партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгын hүүлээр бүри эрхимтэдээ. Ажалша коллективүүд, ажалша хүн бүхэн дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абана. ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлнэ.

Үргэнөөр дэлгэрhэн социалис мүрысөөн хүмүүжүүлхы ехэ hургуули болодог гэжэ үнгэрhэн сагай дүршэл харуулна. Имагтал социалис мүрысөөндэ оролсоhоной, ехэ уялга абажа, хамтын хэрэгэй түлөө тэндэ хамтаараа тэмсэhэнэй ашаар ажалша хүн ажалдаа коммунис ёhoop хандаха, хамтын хэрэгэй түлөө оролдохо заншалаар хүмүүжэнэ, бүтээсэ ехэтэй ажалай дүршэлдэ hурана. Эгээл гинимэhээ манай Коммунис парти, тэрэнэй Центральна Комитет социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ, дэлгэрүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулжа, тэрэниие ажахын амжалта туйлахын, соёл культураяа хүгжөөлгын хүсэ ехэтэй зэбсэг болгоhон байна бшуу.

Социалис мүрысөөн хадаа хүмүүжэлэй hургуули болодог юм гэhэн баримтануудые олоор дурдажа болоно. Зэдын Борьсогой совхозой хонишон Социалис Ажалай Герой Г. Рабдаев, Сэлэнгын совхозой hаалишан Социалис Ажалай Герой Н. Тадвашкина, Бэшүүрэй суута комбайнер О. Аюшеев, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой механизатор Г. Миронов, Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизатор С. Янданов болон бусад олон ажалай түрүүшүүл ажалдаа өөhэдөө социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, мүрысэдэг хүршэнэрэйнгөө дүршэлые халан абажа, түрүүшүүлэй зэргэдэ гараhан намтартай юм. Мүнөө тэдэнэр социалис мүрысөөнэй манлайда ябахадаа, өөhэдөө шэнэ түрүү онол аргануудые саг үргэлжэ шудалжа байхаhаа гадна, мүрысэдэг хүршэнэртөө баян дүй дүршэлөө дамжуулан үгэнэ, залуушуулые ажалдаа коммунис ёhoop хандахаар хүмүүжүүлэн hургана. Комбайнер О. Аюшеев нёдондо залуу арбаад хүниие комбайнерэй мэргэжэлдэ hургаа, энэ жэлшье энэ хэрэгээ орхёогүй. Хонишон Рабдаевай hургаhан олон хонишод мүнөө багшатайгаа мүрысэжэ, ана-мана ябадаг. Тиихэдэ Яруунын Захааминай малшадай, Бэшүүрэй аймагай Калининэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнуудай, Улаан-Үдын аймагай Бурнашевскэ МТФ-эйн hаалишадай үүсхэлээр дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй аша үрэ ехэ. Мүн республикымнай промышленна олон предприятинуудай бүхэли коллективүүд мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ коммунис ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Социалис мүрысөө үргэнөөр эмхидхэжэ, хүмүүжэлэй hургуули болгохо талаар Улаан-Үдын приборо бүтээлгын, авиационно заводууд, локомотивуудай депо, нарин сэмбын комбинадай партийна организацинууд ехэ дүршэлтэй болонхой.

Мүрысөөндэ хабаададаг ажалшад, бүхэли коллективүүд ажалай эрхим дүнгүүдые харуулна, тиигэжэ үйлэдбэриин түрүүшүүлэй зэргэ олошорно. Гээгдэгшэдые урагшань татажа, түрүүшүүлые хүсөөд, бүгэдөөрөө амжалта туйлаха гэhэн мүрысөөнэй гол уряа иигэжэ бэелүүлэгдэнэ. Энэ ушар мүрысөөнэй хүмүүжүүлхы hургуули болодогые үшөө дахин гэршэлжэ үгэнэ.

Энээнhээ гадна мүрысөөнэй ашаар ажалшадай ажалай журам шангадана, бэе бэедээ туhалха, хамтын хэрэгэй түлөө үнэн сэдьхэлhээ оролдохо, гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын түлөө хамтаараа оролдохо, харюусаха мэдэрэл, шэнэ юумэ үүсхэхэ эрмэлзэл хүгжэнэ. хара амяа хараад ябаха ушар үндэhөөрөө усадхагдана. Яахадааб гэбэл, манай хамтын ажалай, нийтын үйлэдбэриин хуби бүхэн хоорондоо нягта холбоотой, тиимэhээ хүн бүхэнэй амжалта хамтын ажалhаа, хамтын хүсэл оролдолгоhоо дулдыдаг байна бшуу.

Иимэ ушарта мүрысөөе хүтэлбэрилэгшэдэй, ударидаха эмхинүүдэй—коммунистнуудай, партийна комитедүүдэй, профсоюзан болон комсомолой организацинуудай үүргэ ехэ. Тэдэнэр ажалшадые бүтээсэ ехэтэй ажалда басуулхэ зуураа, совет хүнэй эрхим шэнжэ шанарые, ёho заншалые хүмүүжүүлхэ хэрэгые хараахаа алдаха ёhогүй. Мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргахадаа, хүнүүдэй журамые, ажалдаа, гэр бүлэдөө, хүршэ нүхэдтөө ямараар ханданаб, социалис шэнжэ шанараар хэр нэбтэрэнхэйб, ушар ёhые, общественэй үмэнэхи эрхэ ба уялгаяа хэр зүбөөр ойлгоноб, дүүргэнэб гэхэ мэтэ асуудалнуудые хараадаа абаха ёhотой. Имэл оршон байдалда мүрысөөн хадаа хүмүүжүүлхы hургуули болохо үүргэеэ зүбөөр дүүргэхэ болоно. Мүрысөөе халирхайгаар хүтэлбэрилхэ, ёho тэдыгээр хэрэндэ хандаха гээшэ олоннитын энэ хүдэлөөнэй үүргые доошолуулhан удхатай болохо байна.

Социалис мүрысөөндэ онсо анхарал хандуулжа, hайнаар эмхидхэжэ, тэрэнэй хүмүүжүүлхы hургуули болохо үүргые дээшэлүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай, бүхы коммунистнуудай нангин уялга мүн.

ТАРЯА ХУРЯАЛГАДА—ЭРШЭ БА ШАНАР!

СУУЛГЫН БЭРХЭ КОМБАЙНЕРНУУД

Суулгын совхозой түб отделенидэ таряа хуряалгын хүдэлмэри түлэг дундаа. Эндэ 11 комбайн хүдэлнэ. Хэдыхэн үдэрэй туршада тэдэнэр 2 мянга шахуу гектар таряа унагаагаад, хахадhаа ехыень сохёод байна. Таряанай ургаса муу бэшэ, гүрэндэ хэдэн мянган центнер орооhон тушаагданхай.

Комбайнернуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ үнинэй дүй дүршэл ехэтэй комбайнер Бабасан Жигжитов (нэгэдэхи зураг) түрүүлжэ ябана. Тэрэ нёдондо жэл 6.000 центнер орооhо сохижо, совхоз соогоо түрүүлээд, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө hэн.

— Мүнөө жэл нёдондонойхиhоо муугаар хүдэлхэгүйб. Табан мянган центнерhээ бага бэшэ орооhон сохигдохо гэжэ hананаб, — гээд, түрүү комбайнер хөөрэнэ.

Ошор Раднаев (хоёрдохи зураг) Суулгын сомоной Соведэй гүйсэдкомоор совхоздо эльгээгдээд, комбайнераар хүдэлжэ байна. Энэ нүхэрнай гурбадахи намараа нютагайнхидтаа таряа хуряалгадань туhалхаяа ерэнхэй. Нёдондо жэл эрхим hайнаар хүдэлжэ, совхозой түрүү комбайнернуудай тоодо гараа hэн.

Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой механизаторнуудай үүсхэлые дэмжэн hайшаажа, хуряалгын үедэ табан мянган центнерhээ бага бэшэ орооhо сохихоор уялга О. Раднаев абаа. Мүнөө хоёр мянгаад шахуу центнер орооhо сохинхой.

Таряа хуряалга дээрэ комбайнернууд Лев Матвеев, Дмитрий Пестерев, Данзан Батуев болон бусад үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлнэ.

Ц. СУБАНОВАЙ
фототекст.

Тунгалаг уhатай Байгалай эрьедэ дүтэхэнэ оршодог Шерашево hууринhаа тээ баруугаар. түглын харлаhан нарhан тужын наана совхозой хартаабхын схэхэн плантаци хабтайдаг. Мүнөө эндэ хартаабхын шэнэ ургаса малтажа суглуулха хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдажа байна.

Бидэнэй хүрэжэ ерэхэдэ, үнинэй дүршэлтэй механизатор Владимир Доржиевич шиңада ашагдаад, гүрэндэ сэхэ тушаагдана.

— Бидэ хартаабхаяа малтажа эхилхэhээ ургасаяа гүрэндэ эльгээжэ захалаа hэмди. Жэжэхэнүүдынь гахайн фермэнүүдтэ абаашагдана. Үрэhэ хүрэнгэеэ байтараа хожомшог бэлэдхэхэбди. Хартаабхын ургаса хуряалга hаял эхилээд байна ха юм.—гэжэ залуу механизатор Михаил Мониев ойлгуулба.

УРГАСЫН БАЯНДА УРМАТАЙ

РЕПОРТАЖ

Алтабаевай хүтэлбэрилдэг хартаабхашадай звеногой хоёр комбайн хойно хойноhоо hубаринхай, эдеэшэнги томо хартаабхануудые барабан соогоо hагшажа, суглуулжа ябабал даа.

— Мүнөө жэл хартаабхамнай гандангүй hайнаар ургаа. Бидэ абаhаар эдеэшэхыень хүлеэгээбди. Удаань августын 29—30-haa эхилжэ түрүүшын туршалга хэжэ малтаhамнай, хуряагдахаар болошонхой байгаа. Тэрэ үдэрhөө хойшо хартаабхаяа түлэг малтажа байнабди, — гэжэ звенос даагша Владимир Алтабаев хэлэбэ.

Дурсагдагша совхозой механизаторнууд байгша ондо гектарай 100 центнер хартаабха хуряаха түсэбтэй юм. Үнгэрhэн хэдэн үдэрэй дүн согсолон зэргэсүүлжэ үзэхэдэнь, гектар бүриhөө 120 центнер ургаса абтана.

Поли дээрэhээ асарагдаhан хартаабхаяа томо жэжээрнь илгадаг, пунктда оруулhанай удаа автомашинанууд дахяад лэ комбайнууд тээшээ яарана. Кузоваараа дүүрэтэр хартаабха ашаhаар лэ, тэрэл пункт тээшэ зорихо юм. Энэ томодхогдоhон пунктда илгагдаhан хартаабха ондоо машиңада ашагдаад...

Хартаабхын баян ургаса ургуулхын тула совхозой хартаабхашад тарилгаяа хоёр-гурба дахин борнойлhон. зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэhэн, обоолhон байха юм. Иигэжэ бог буртаг үбhыень саг соонь усадхаhанай ашаар яhала баян хартаабха хуряажа байна.

Ерэхэ жэлhээ хартаабхын тарилга горитойгоор үргэдхэхэ талаар эндэ ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Жэшээлбэл, хартаабхашад байгша ондо үрэhэ хүрэнгэ урдынхиhаа схээр хааха түсэбтэй. Партиин обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй абаhан тогтоолые бодото дээрэнь бэелүүлжэ, саашадаа хартаабха ехээр хуряажа нөөсэлдэг болоходоо гансашье гүрэндэ элбэгээр тушааха бэшэ, гахайнгаа фермэнүүдые, hаамхай үнеэдээ шэмэтэ тэжээлээр гүйсэд хангаха аргатай болохо байна ха юм.

— Хартаабхын тарилга үргэдхэхэ гээшэ арсашагүй hайшаамаар хэрэг. Бидэ ерэхэ жэлhээ үргэдхэхэбди. Теэд хартаабха тариха сеялкэ, хуряаха комбайн дуталдажа, бэрхэшээл ушаруулхал гээбы даа. Мүнөө сеялкэнүүднай хуушаршоо. Мүн комбайнуудынайшье муудаа.

Запасной частьнуудые hүүлэй жэлнүүдтэ абанагүйбди. Хуушанайнгаал комбайнай нэгыень задалжа, запасной частьда хэрэглэнэбди. Хэрбээ тарилгаяа үргэдхөөд байхадаа иимэ байдалда оробол, одоол тухэшархабди. Юуб гэхэдэ, бүхы ургасаяа саhанай оротор хуряажа үрдихэгүй байна гээшэбди,—гэжэ Владимир Доржиевич Алтабаев hанаhанаа сэхэ хэлэбэ.

Бидэнэй хартаабхашадай ажалаар hонирхон хөөрэлдэhөөр байтар, Василий Мосоров комбайнер Михаил Илыгеев хоёр дүтэлжэ, саашанхи хараа зорилго тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө. Энэ звено ургасаяа хуряажа дүүргэhэнэй hүүлээр поли дээрээ наг шэбхэ гаргадаг гуримтай юм.

Дүй дүршэлтэй энэ коллектив хартаабхаяа богони болзорто хуряажа дүүргэхээр ажаллана. Мүнөө хартаабхашад 5 мянга гаран центнер шэнэ ургаса суглуулаад, хартаабха малтаха хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлhэн зандаа.

— Мүнөө дээрээ машина, техникэмнай haадгүй хүдэлгэгдэнэ. Хэрбээ элдэб ушарhаа боложо hамшааргүй haa, хараалагдаhан болзортоо ургасаяа сүм хуряажа лаб дүүргэхэбди. Мүн гүрэндэ хартаабха худалдаха түсэбнай үлүүлэн дүүргэгдэжэ, үрэhэ хүрэнгэмнай хүсэд хүрэхөөр хаагдаха аабза,—гээд Василий Мосоров тараха дээрээ мэдүүлээ бэлэй.

В. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

Кабанскын аймаг.
Оймороп совхоз.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

Д. Ф. УСТИНОВТА ПОЛЬШЫН ОРДЕН БАРЮУЛАГДАА

ВАРШАВА. (ТАСС). ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герек «Грюнвальдын хэрээhэн» гэжэ нэгэдэхи шатын ордениие КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн. СССР-эй обороны министр. Советскэ Союзай маршал Д. Ф Устиновта баярай оршон байдалда барюулаа. Сэрэгэй онсо гайхамшат габьяануудыень. дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ Польшын сэрэгүүдые хүгжөөхэ ба зэбсэглэхэ хэрэгтэ оруулhан хубитыень мэдэрэлгын тэмдэг болгон, тэрэшэлэн Совет Армиин ба Польшын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хоорондохи хани ёhоной дайшалхы холбоо барисаае бахижүүлhэнэй түлөө ПНР-эй Гүрэнэй Соведэй Указаар шагналда хүртэhэн байгаа.

Д. Ф. Устиновта үндэр дээдэ шагнал барюулхадаа, Э. Герек иигэжэ хэлэбэ: Советскэ Союзай Коммунис партиин эб найрамдалта, үнэхөөрөө интернационалис ёhоной политикань — бүхы социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай аюулгүй байдалай, бүгэдэ нийтын эб найрамдал хангалгын гол нүхэсэл болоно. Нүхэр Л. И. Брежневэй эсэшэ сусашагүйгөөр баримталан бэелүүлдэг энэ политика шухала үрэ дүнгүүдые хангана, бүхы хүн түрэлтэнэй эрмэлзэлдэ харюусана

Д. Ф. Устинов правительствын үндэр дээдэ шагналай түлөө халуун баяр хүргэөд. энэ шагналые Советскэ Союзай ба Польшын Арадай Республикын хоорондо саг үргэлжэ бэхижэжэ байгаа хани барисаанай эбдэршэгүй бата холбооной hүлдэ тэмдэг мүн гэжэ тоолоно байhанаа тэмдэглэбэ.

Л. И. БРЕЖНЕВ А. ГАРРИМАНТАЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев сентябриин 20-до Кремль дотор Америкын политическэ ба нийтын элитэ ажал ябуулагша А. Гарримантай тэрэнэй гуйлтаар уулзаба.

СССР США хоёрой хоорондын харилсаанда хабаатай асуудалнууд, тэрэшэлэн уласхоорондын зарим хэдэн асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Хоёр ороной арадуудай аша туhада совет-американ харилсаае hайжаруулха бүгэдэ нийтын эб найрамдал бэхижүүлхэ ябуулгын шухала удха шанартай байhыень тусхайлан тэмдэглээд, Л. И. Брежнев иигэжэ хэлэбэ: Советскэ Союз өөрынгөө гол шухала хараа бодолые хүтэлбэри болгон, адли тэгшэ эрхые. али али талын аша туhые хараада абажа, харилсаагаа саашадань хүгжөөхын түлөө сэхэ шууд тэмсэнэ. СССР-эй ба США-гай хоорондо түйлагдаhан хэлсээнүүд ба ойлголсолгонуудые шууд баримтална.

Совет-американ харилсаан саашадаа хүгжөөгдэхэ гээд найдадаг байhанаа А. Гарриман өөрынгөө зүгhөө элирхэйлбэ.

Хөөрэлдөөн залан сэхэ, хани ёhоной оршон байдалда үнгэрөө. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туhалагша А. М. Александров хөөрэлдөөндэ хабаадалсаба.

„СОЮЗ-22" НИИДЭҺЭЭР

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). «Союз-22» гэжэ замбуулинай онгосо сентябриин 20-до Москвагай сагаар 12 часай үеэр дэлхэйе 80 дахин тойропон байна.

Космонавтнууд Валерий Быковский, Владимир Аксенов тэрэ үдэрэй үглөөнэй табан час 40 минутада эхилhэн ажалайнгаа зургаадахи хоногой программын ёhoop, эрдэм наукын ба арадай ажахын элдэб hалбаринуудай аша туhада Газарай нюруугай фото-зурагуудые буулгаа. Онгосын экипаж олон янзаар буулгадаг фотоаппаратурын туhаламжаар Советскэ Союзай зарим районуудай зурагые буулгажа үргэлжэлhэн байна. Эдэнэр эхиндэ оронойнгоо газар дайдын зүүн-хойто хубиин фото-зурагуудые буулгаа. Удаа тээнь Советскэ Союзай Сибириин районуудай, Европодохи хубиин фото-зураг буулгагдаа.

Научна шэнжэлгэнүүдэй программа амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ. Онгосын экипаж туршалгануудые хэжэ, жараахайнуудай, тусхай ургамалнуудай хүгжэлтын онсо талануудые шэнжэлжэ үргэлжэлөө.

«Союз-22» онгосын бүхы оньhон түхеэрэлгэнүүд haадгүй хүдэлнэ. Нүхэд Быковскиин, Аксёновой бэень hайн ябана. Замбуулиндахи хэгдэхэ хүдэлмэри бүтээгдэжэ үргэлжэлhөөр.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИ ЖЕНЕВЭ ЕРЭБЭ

ЖЕНЕВЭ. (ТАСС). Стратегическэ добтолхы зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай асуудалаар США-гай делегацитай хөөрэлдөөнүүдые хэжэ үргэлжэлүүлхын тула СССР-эй делегаци эндэ ерэбэ. СССР-эй делегациин толгойлогшо, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо В. С. Семенов Женевэдэ иигэжэ мэдүүлбэ:

— Эгээн дээдэ тушаалтадай Владивостогто зүбшэлэн ойлголсоhоной үндэhөөр, стратегическэ добтолхы зэбсэгүүдые хизаарлаха тушаа шэнэ хэлсээ зохёон бэлдэхэ асуудалнуудаар США-гай делегацитай хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлхын тула СССР-эй делегаци Женевэ ерээ.

Онсо даалгабари дүүргэхэ элшэн сайд А. Джонсон түрүүтэй США-гай делегаци эндэ мүн лэ ерээ.

ХОНИДЫЕ ҮРЭЖҮҮЛГЭ—ХАРЮУСАЛГАТАЙ ХҮДЭЛМЭРИ

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ХОНИ ҮРЭЖҮҮЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

1976 оной сентябриин 10-най мэдээн.

(түсэбэй дүүргэлтэ хонидой тоогоор)

Аймагууд	үрэжүүлхэ түсэб	үрэжүүлэгдэhэниинь
Баргажанай	27.600	404
Бэшүүрэй	55.600	27.863
Зэдын	14.600	12.910
Яруунын	64.000	37.450
Загарайн	24.200	3.877
Захааминай	20.000	5.202
Хэжэнгын	57.500	8.685
Хурамхаанай	47.500	—
Хяагтын	70.500	38.384
Мухар-Шэбэрэй	95.000	20.340
Ахын	5.000	3.500
Сэлэнгын	94.500	20.623
Түнхэнэй	15.000	6.647
Хоринын	55.600	21.283
Улаан-Үдын	47.000	10.938
Бүхыдөө	825.000	218.106

НЭГЭШЬЕ ХОНИ ҺУБАЙРУУЛХАГҮЙ

...Энэ хонидые, бэеэ хүсэ... томо эмэ түлгэ, зуhа... сагые саг соонь искусст... аргаар үрэжүүлжэ, ...оо оруулжа, тэдэнhээ ... олоор абаад, гарза ...гүйгөөр түлжүүлжэ ...бал, хонидой тоо тол... түргэн олошоруулха, ...ээ мяха, ноохо ехээр ... зорилго амжалтатай шиидхэгдэхэ байна.

...hээ хонидые үрэ... хүдэлмэрие хонин ... «хабарай тарил... гэжэ зон дэмы ...гүй. Хэнэйшье мэ... хэр hайнаар, саг ... тарилгаяа хэнэш, тэ... ерэхэ ургаса сүм ...даг ха юм. Тэрээн ... мүнөө хонидой үрэ... хэр hайн бэлэдхэл... угтажа хонидоо хэр ... тарган болгоод, бүхы ... хэр наринаар сахижа, үрэжүүлгэ хэнэбибди, тэрэнэйнгээ ашаар лэ ерэхэ үбэлдөө, хабартаа хурьга олоор абаха ха юмбибди.

Байгша ондо Буряад оронойнмнай колхоз, совхозууд бүхыдөө 825 мянган эхэ хонидые, түлгэ, зуhагуудые үрэжүүлхэ түсэбтэй юм. Энэмнай нилээд харюусалгатай, гол түлэб нэгэ hарын туршa соо дүүргэгдэхэ ёhотой ажал болоно. Урда жэлнүүдэйхидэл унжагайруулжа, аяар 2—3 hара соо үрэжүүлхэ ябадалые энэ жэлдэ дабтажа яашье болохогүй. Гол түлэб февраль—март hаранuudта бүхы хурьгадай абтажа дүүрэхээр үрэжүүлгые үнгэргэхэ шухала

Хонидоо хаhа сагсоонь үрэжүүлжэ эхилээд, богони болзорто дүүргэжэ шадаhанай ашаар лэ манай түрүү хонишод хурьга олоор абадаг, хурьгадыншье тобир hайн, нэгэ жэгдэ томо болгогдожо эхэhээ hалгаагдадаг.

Мүнөө колхоз, совхозуудта хонидые үрэжүүлгэ хэр эмхитэй эхилээ гээшэб гэжэ хаража үзэе.

Сентябриин 10-най байдалаар аймагуудта 218,1 мянган хонид үрэжүүлэгдээд байна гэхэ гү, али түсэб 26 процентдэ хүргэгдэбэ. Нёдондоной энэ үсынхитэй сасуулхада hураггүй олон хонид үрэжүүлэгдээ. Үнгэрhэн жэлдэ энэ үедэ 123,2 мянган хонид ороондо оруулагдаад байгаа.

Гэбэшье энэ харюусалгатай хүдэлмэри хаа хаанагүй hайнаар эмхидхэгдээ гэхын аргагүй. Республикын хүдөө ажахын министерствын мэргэжэлтэдэй шалгажа үзэhэнэй ёhoop, зарим колхоз, совхозууд бэлэдхэл муутайгаар хонидойнгоо үрэжүүлгые эхилээ. Илангаяа хурьгадаа хаhа сагтань эхэhээнь hалгаажа шадаагүй дээрэhээ хонидоо хүсэд таргалуулжа үрдеэгүй. Мүн хусануудаашье хаhа сагтань бэлдэжэ, тарган болгожо шадаагүй. Үнгэрхэдөө техник-үрэжүүлэгшэдыншье бэлдэгдээгүй. үрэжүүлгын пункт, лабораторинууд гүхеэрэгдээгүй байгаа. Тиимэhээ тэдэ ажахынуудта хонидой үрэжүүлгэ үнинэй эхилhэн нэрэтэй аад, урагшаа ёhoop ябанагүй.

Тусхайлбал, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын аймагуудай ажахынуудта үрэжүүлгын хүдэлмэри хангалтагүй муугаар ябуулагдана. Эндэхи зарим ажахынууд искусственна үрэжүүлгын пунктнуудые бэлдээгүй байhан дээрэhээ хонид соогоо хусануудые табижархиhан байба. Хурамхаанай аймагай ажахынууд хаана, ямар пунктда. хаанаhaa асарагдаhан хусын үрэhөөр хонидоо үрэжүүлхэеэ гүйсэд тодорхойлоогүй байhаар. Хаhа сагтань бэлдээгүй дээрэhээ Загарайн, Хэжэнгын. Яруунын аймагуудай ажахынууд хонидой үрэжүүлгые хожомдуулжа эхилээд, мүнөөшье мүртэй hайнаар ябуулнагүй, унжагайруулhаар.

Мүнөө үедэ хонидые үрэжүүлхэ хүдэлмэрие hайнаар эмхидхэхэ гээшэ, колхоз, совхозуудай зооветмэргэжэлтэдэй сэхэ харюусаха хэрэг болоно. Илангаяа эндэ хүдөө ажахын управленинүүдэй, гүрэнэй племстанцинуудай мэргэжэлтэдэй урдахи харюусалга, үүргэнь ехэ байна. Тэдэнэр лэ хонидые үрэжүүлхэ хүдэлмэрие үдэр бүри эмхидхэн ябуулха, наринаар хинан хаража, отара, бригада бүхэндэ үрэжүүлгын хэр зүбөөр хэгдэжэ байhые хараха, эхэ хонидые адуулха hайн бэлшээри таhалжа үгэхэ, эхэ хонидтоо нэмэлтэ тэжээл үгэхэ, үрэжүүлгэдэ ябаха хусануудые hайн харууhа, тэжээлдэ байлгаха асуудал шиидхэхэ ёhотой. Энэ үедэл хонишод үглөөгүүр үүр сүүрээр бодожо, хонидоо hайн бэлшээридэ адуулха, ототой болоошодынь илгаха, үрэжүүлхэ байна.

Зэдын аймагайхидай жэшээгээр отара, бригада шадархи таряалан дээрэ тариглаhан зеленко соо хонидоо адуулха, нэмэлтэ тэжээл талха таряа эдюулжэ, түргэн ототой болгохо хэмжээ абаха шухала.

Урдынхидал үрэжүүлгэ дүүрээ гээд, хонишодой өөhэдынгөө дураар пунктнуудые хаажархидаг ябадалые дабтахагүйн тула мүнөө жэлдэ тусхай комиссяар шалгажа, эхэ хонидые хээлитэй болоhон, үгыень түүбэрилэн шалгаhан хойноо пунктые хааха гурим тогтоохо байна.

Искусственна үрэжүүлгые отара, бригада бүхэндэ эрхим hайнаар, нарин нягтаар эмхидхэжэ, нэгэшье эхэ хониие hубай үлөөнгүй, тус бүриhөөнь заатагүй хурьга абахын түлөө тэмсэл.

Б. УЛЬЗУТУЕВ.
республикын хүдөө ажахын министерствын ахалагша зоотехник.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри дүүргэхын түлөө

тийна организацинуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй уялгата хэрэг мүн. Политическэ хүдэлмэри шангадхаха хэмжээнүүд абтана. Нүхэр Л. И. Брежневэй Казахстанда хэлэhэн үгэтэй дашарамдуулан, колхоз, совхозуудта митингнүүд, суглаанууд үнгэргэгдэнэ.

ДУТАГДАЛНУУДАА УСАДХАЖА, ГЭЭГДЭЛҺЭЭ ГАРАХА

Партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан Мухэр-Шэбэртэ болобо. Казахстачай республикын партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэhөө үндэhэлэн 1976 оной түсэбүүд болон социалис уялгануудые бэелүүлхэ талаар районой партийна организацинн зорилгонууд тухай асуудал энэ суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Партиин райкомой нэгэдэхи секретарь **Г. М. Конев** энэ асуудалаар элидхэл хээ. Аймагай колхоз, совхозуудай ажал хэрэг тухай, хүдөө ажахын шухала кампанинуудай ябаса тухай, 1976 оной түсэб, социалис уялгануудай хэр дүүргэгдэжэ байhан тухай элидхэлшэ шүүмжэлхы ёhоор шэнжэлжэ, партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаанда мэдээсэбэ.

Нүхэр Л. И. Брежневэй Казахстанда хэлэhэн үгэ соо тэмдэглэгдэhэн дутагдалнууд манай хүдэлмэридэ сэхэ хабаатай байна, — гэжэ нүхэр Конев элидхэл соогоо хэлээ.

Сагай уларил энэ жэлдэ бэрхэшээлтэй байгаа. Теэд сагай уларил жэл бүри шэнэ шэнэ бэрхэшээлнүүдые манда ушаруулдаг гэжэ бидэнэр hайн мэдэнэбди. Тиимэhээ энээндэнь өөhэдынгөө түгэс эмхидхэлтэй ажалаа зүрюулэн табиха ёhотойбди.

Энэ жэлдэ аймагай олон ажахынуудта тарьянай ургаса яhала бараг гээшэ. «Заганский», «Коммунизм», «Родина» колхозуудта, «Забайкалец» совхоздо яhалашье hайн ургаса абтажа байна. Эдэ ажахынуудта таряа хуряалгашье hайнаар ябуулагдана. Жэшээнь, «Заганский» колхоздо партиин XXV съездын делегат Г. И. Мироновой звено гектар бүриин 20 центнер таряа сохижо абана. Тус звено хоёр комбайнаараа 600 гектарай таряа сабшаха, 14 мянган центнер орооhо сохихо гэhэн социалис уялга абаа hэн. Тиин эдэнэр hүүлшын мэдээгээр 600-аад гектарай таряа сабшаа, 3000 гаран центнер таряа сохёо.

Хамаг хүдэлмэришэн зэргэшээд байhан энэ үедэ аймагай ажахынууд ургуулhан таряагаа эмхитэйгээр, сүм хуряажа абаха ёhотой. Энээнтэй хамта ниитын малда үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулагдаха болоно. «Заганский», «Искра», «Путь Ленина», «Коммунизм» колхозуудта үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулагдана гэжэ суглаан дээрэ тэмдэглэгдээ. Ногоон гурил ехээр бэлэдхэнэ. Мүн олон ажахынуудта, жэшээнь, «Одон», «Авангард» совхозуудта, «Знамя Ленина» колхоздо үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри муугаар ябуулагдана, тэжээл бэлэдхэхэ түрүү арга хэрэглэгдэнэгүй. Эдэ ажахынуудта сенаж дарагданагүй.

Мал ажалhаа абтадаг продукци гүрэндэ худалдаха түсэбэй мууса дүүргэгдэжэ байhан тухай элидхэлшэ онсо тэмдэглэжэ, колхозууд болон совхозуудай партийна, ажахын зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй онсо анхарал энээндэ хандуулба. Һү, мяха гүрэндэ худалдаха түсэб дүүргэгдэнэгүй.

1976 оной түсэбүүд болон социалис уялгануудые бэелүүлхэ хэрэг бухы дээрээ аймаг дотор хангалтагүй гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Энэ гээгдэлые усадхахын тула партийна организацинууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд үргэн ехэ эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри ябуулха болоно. Даалгагдаhан хэрэгтээ коммунист бухэн үндэр харюусалгатайгаар хандаха — нимэ эрхэ байдал коллектив бухэндэ байгуулагдаха ёhотой. Энэ хадаа Эдээн дээрэ түрүүн абаhан уялгануудаа дахин хаража үзэhэн байна. Жэшээнь, «Искра» колхозой ажалшад энэ жэлдэ 28 мянган центнер таряа гүрэндэ худалдаха уялгатай байhан hаа, арга боломжоёо дахин хаража үзөөд, тэрэнээ 32 мянган центнер болоторнь ехэ болгоо.

Социалис мүрысөөнэй ябаса үргэнөөр харуулха гээшэ тон шухала гэжэ бүгэдэндэ эли. Ургаса хуряалта, тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ мүрысөөе тодоор, hайнаар харуулха гэжэ олон газарта оролдоhон, харуулдагшье байна. Тиин энэ хэрэгтэ мүн лэ ехэ дутагдалнууд бии гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ табигдаhан асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ олон хүн хабаадаа. «Заганский» колхозой комбайнер, КПСС-эй XXV съездын делегат **Г. И. Миронов** таряа хуряалгын ябаса тухай, өөhэдынгөө агрегадай хүдэлмэри тухай хөөрэжэ үгэбэ.

Суулгын совхозой парткомой секретарь **Г. К. Абагаев**, «Сельхозтехникын» аймагай нэгэдэлые эрхилэгшэ **Н. И. Розницын**, «Суулгын» совхозой тугалшан **Б. С. Базарсадаева**, «Знамя Ленина» колхозой ахамад инженер **Б. Б. Гомбодоржиев**, Хүсөөтын сомоной Соведэй түрүүлэгшэ **Б. Б. Базаргармаев**, «Эрдэм» совхозой комсомолой комитедэй секретарь **А. В. Варфоломеев**, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тарьян ажалай бригадын бригадир **А. В. Шамарин** гэгшэд энэ асуудалаар үгэ хэлээ.

Партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан зохихо тогтоол баталан абаа.

Г. РОДИОНОВ.
КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша.
Б. ЖАМБАЛОВ,
манай штатнабэшэ корр.

ГАЗАРАЙ АШАГ ҮРЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Түнхэнэй аймагай партийно-ажахын эдэбхитэдэй зүблөөн болоо. Казахстанай партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгын тобшолол тодорхойлолгонуудhаа үндэhэлэн, аймагай партийна организацинн зорилгонууд тухай элидхэл КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **А. Д. Моглоев** элидхэл хээ.

Тарьялангай газарые hайнаар элдүүрилжэ, олон жэлэй ногоо ехээр, тарижа, hайжаруулагдамал бэлшээри байгуулжа, жэлэй дүрбэн сагта ниитын малда хүсэд хүрэхэ тэжээл байгуулха, мал ажалай продукцине дээшэлүүлхэ асуудалнууд элидхэлэй гол удха болоо.

Түнхэнэй совхозой парткомой секретарь В. Ж. Сыренов, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ А. С. Иринчеев, Туранай сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Ж. Д. Маншеев, «Маяк» колхозой парткомой секретарь В. Д. Амбуев, «Восточные Саяны» колхозой түрүүлэгшэ Ц. Ш. Бальбаров, Саянай совхозой директор В. Д. Серебрянников, «Сельхозтехникын» отделение эрхилэгшэ И. Г. Конюшкин гэгшэд элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаа.

Партиин Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** зүблөөндэ хабаадалсажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ.

Б. ЯБЖАНОВ.

ХАБАРОВСК. Орджоникидзиин нэрэмжэтэ нефть болбосоруулгын завод түрүү предприятинуудай нэгэн юм. Энэ коллектив удаа дараалан хоёр кварталай турша соо Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлжэ ябана. Байгша оной 7 hара соо тус коллектив түсэбhөө гадуур хэдэн мянгаад түхэригэй продукци гаргаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой нэгэ участок.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭРШЭТЭ АЖАЛАЙ СОХИСО

Тэнгэриин хаягаар хара үүлэн бөөгнэрэн, жэжэхэн бороо нэгэ хирэдэ дуhахадал гэнэ. Баhал гэнтэ хура бороогой урда тээхидэл шангаар hэбшээлээд абаха юм. Энэл үедэ Ушхайтаhаа баруулжаа 2 километрэй газарта оршодог кукурузын плантациhаа ногоон набшаhа намаа обойтор ашаhан машинанууд шорой тооhо үрхирүүлэн, тэндэхи hаалиин фермэ тээшэ яаралтайгаар шуумайлдана. Энэ хадаа Хэжэнгын совхоздо кукуруза хуряалгын шухала хүдэлмэри ябажа байна гээшэ. Тэдэнэр Ушхайтын hаалиин фермын хажуудахи силосэй нүхэндэ гүйлгэлдэжэ ерээд, ашаагаа түргэн буулгажархёод, hөөргөө шамдуу бусана.

— Совхозоймнай хэдэн hаалиин фермэнүүдэй хажуугаархи силосэй нүхэнүүд кукурузын набшаhа намаагаар дүүргэгдэжэ бүглэгдөө, — гэжэ бидэнтэй хамта ябаhан тус совхозой ахамад агроном Л. Ц. Батожапов хөөрэнэ. — Энэ нүхэеэ дүүргээд, Бахлайтада силос бэлэдхэхэбди. Силосээр байгша ондо яhала гүйсэдөөр хангагдахамнай гээшэ.

Кукурузын полидо хүрэжэ ерэхэдээ, габшагай шанга ажалай сохисо абаhаар лэ ойлгохоор байгаа hэн. Эндэ кукуруза хуряадаг КС-2,6 түхэлэй комбайнуудые шагтагалhан 6 трактор хүдэлжэ байба. Агрегадууд байнгүй ажаллана. Ээлжээтэ машинын кузовай кукурузын набшаhаар дүүрэхэтэйнь сасуу ондоо машина дүтэлжэ, хүдэлмэри hаадгүй түргэн ябана.

Энэ поли дээрэ кукуруза хуряалгын тусхай онhожоруулагдамал бригада хүдэлнэ. Үдэртөө бригадын гэшүүд 400 гаран тонно кукурузын ногоон набшаhа намаа силосэй нүхэнүүд соо хэжэ дарана. Полиин гектар бүриhөө 70—80-аад центнер ургаса хуряагдана. Совхозойхид байгша ондо гектар бүриhөө 140 центнерhээ бага бэшэ ургаса абахаар багсааhан байгаа, теэд августын эсэс багаар унаhан хюруу кукурузын намаа ехээр унагаагаа.

Кукуруза хуряалга дээрэ совхозой бэрхэ механизаторнууд С. Ц. Шойжилов, С. Г. Назаров, Ц-Ч. Цымпилов гэгшэд бусад нүхэдhөө эршэтэ ажалаараа илгарна. Бригадир М. И. Андриевский бригадынгаа ажал хүдэлмэрийе эмхитэйгээр ябуулна.

Кукурузын ногоон набшаhа намаа зөөлгэн дээрэ хүдэлжэ байhан Улаан-Үдын нэгэдэхи автопредприятиин жолоошодой ажал тэмдэглэмээр. Тус предприятиhаа 17 машина совхоздо туhална. Жолоошод М. А. Бородин, И. Г. Орябинский, тэдэнэй бригадир А. Т. Пермяков гэгшэд оролдосотойгоор хүдэлжэ, үдэрэйнгөө даабари хододоо 130—150 процент дүүргэнэ.

Хэжэнгын совхозой хү[...]мэришэд байгша ондо 9.[...] тонно силос дараха түсэ[...] Һүүлэй мэдээгээр [...] 6.000 гаран тонно дара[...]хай. Адууhа малда ту[...] шэмэтэ тэжээл бэлэд[...] түсэб заатагүй дүүргэхэ [...]жэ совхозой механиза[...]нууд, жолоошод оролдо[...]

Д. ГАРМАЕВ.
Хэжэнгын аймаг.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Со[...]хозой дүршэлтэй механи[...]тор С. Ц. Шойжилов. Ку[...]рузын плантаци дээрэ. Си[...]лос дарагдана.

Д. САМБУЕВАЙ фото.

ХАРТААБХА—ХОЁРДОХИ ХИЛЭЭМЭН

ГЕКТАРАЙ 200 ЦЕНТНЕРҺЭЭ БАГА БЭШЫЕ...

«1977—1980 онуудта республикын колхоз, совхозуудта хартаабха ехээр ургуулжа абаха хэмжээнүүд тухай» гэhэн тогтоол КПСС-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Соведэй абаhаниинь ехэ hайшаамаар гэжэ hанагшаб. Юуб гэхэдэ, хартаабха агротехническэ заабариин ёhоор таряад, саг соонь hайнаар харууhалаад байбал ехэ ургасатай байдаг юм. Хоёрдохёор, хартаабха гээшэмнай хүнэй шухала эдеэ хоолдо орохоhоо гадна, адууhа малда үгэхэдэ шэмэтэй тэжээл болодог. Тиимэhээ хартаабха саашадаа ехээр тарижа, ургасыень эрид дээшэлүүлхэ гээшэ ажахы бүхэнэй шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Арбаад жэлэй саада тээ манай совхоз хартаабха тарилгада, мүн энэ ургамалай тарилгын газар үргэдхэхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулдаггүй байhан юм. Һүүлээрнь адууhа малайнгаа олошоржо захалхада, тобшолбол, 1966 онhоо эхилжэ тарилгын газар үргэдхэгдэжэ, хартаабха hуулгажа, харууhалха тусгаар звенонууд эмхидхэгдээ hэн. Тиигэжэ хартаабхымнай тарилга одоошье ээтэй боложо, hайнаар харууhалагдажа захалаа.

Түрүүшынгээ жэл бидэ гектарай 70 шахуу центнер ургаса малтажа суглуулаабди. Удаань энэ ажалаа даажа абаад, таhалгаряагүй хүдэлмэрилхэдөө, нилээд дүршөө хүн аабзаб. Даажа абаhан газарайнгаа үрэжэл hайжаруулхын тула нэн түрүүлэн хуряалгын hүүлээр поли дээрээ наг шэбхэ зөөжэ захалааб. Хабартаа газарай гэдэхэдэ наг шэбхээ тараагаад, газараа hайнаар элдүүрилээд, тарилгаяа үнгэргэдэг байгаабди. Иигэжэ жэл бүри наг шэбхэ гаргажа, азотно, фосфорно калийна үтэгжүүлгэ оруулхадамнай, ургасань хараа байса дээшэлжэ захалаа. Тиигэжэ дүрбэ-табан жэлэй үнгэрөөд байхада, гектарай 100—110 центнер хартаабха суглуулдаг болообди. Удаань хартаабхынгаа ургаса дээшэлүүлхэ хүдэлмэреэ бүри үргэнөөр ябуулжа, hайн сортын хартаабха тарижа туршалга хэгдээ. Эдэ бүхы ажалаа таhалдуулангүй ябуулhанай ашаар хартаабхымнай ургаса бүри дээшэлжэ, гектарай 120—150 центнер хүрэтэр хартаабха хуряагдадаг болоо. Энэ туйлагдаhан үрэ дүнгүүд бидэнние яhала баясуулаа, урмашуулаашье. Нимэ амжалта туйлахадаа, жэл бүри улам ехэ ургаса хурлахые оролдогдодог болоо hэмди. Тиигэжэ нёдондо гектарай 210 шахуу центнер хартаабха малтажа, бүри ехэ илалта туйлагдаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай звено хоёр политой севооборот хэрэглэжэ, намарай паар хахалжа бэлдэхэ аргатай болообди. Нимэ севооборот хэрэглэхэдээ нэгэ поли дээрэнь силос болгон дарагдаха горох, обёосой холисо таряад, нүгөөдэнь хартаабхаяа hуулганабди. Намартаа горох, обёосойнгоо холисо эртүүр хуряахадаа, сүлөөрhэн поли дээрэ наг шэбхэ зөөжэ тараанабди. Удаань хартаабхын хуряагдатар тэрэ газараа хахалжа, намарай паар болгогдодог.

Мүнөө бидэ наг шэбхэ гол түлэб гектарай 50—60 тонын хүртэхөөр гаргажа тараанабди. Жэл бүри эды шэнээн наг шэбхэ гаргахада үрэжэлынь яhала hайжарна.

Хабартаа намар хахалhан паараа элдүүрилхэ, борнойлходоо минеральна үтэгжүүлгэ оруулнабди. Жэл бүри гектарай дунда зэргээр 5—6 центнер минеральна үтэгжүүлгэ гаргашалагдана. Хартаабхынгаа газар үтэгжүүлhэнэй удаа, май hарын хахадhаа эхилжэ тарилгамнай үнгэргэгдэнэ. Тарилгаяа СН-4Б түхэлэй сеялкээр hуулгаад, гектарай 30—33 центнер үрэhэ hуулгаабди. Хартаабхаяа тарижа дүүргэhээр лэ борнойлжо, hаял хилгааhан үндэhэтэй боложо байhан буртаг ногоон усадхагдана. Түрүүшын борнойлго ороойтуулангүй хэхэдэ hайн. Болзорhоонь орой туулбал, буртаг ногоониинь борнойгоор усадхахын аргагүй болошодог.

Эхин борнойлго хэhэнэй удаа нэгэ долоон хоногой үнгэрхэдэ хоёрдохёо ябуулнабди. Удаань гурбадахи, дүрбэдэхи борнойлгоёо хартаабхын эшэ набшын бултайhан хойно хэжэ, бог буртаг ногооной ургаха забда үгэхэгүйе оролдогдоно.

Дүрбэ дахин борнойлоод, хартаабхын түлэг ургажа захалхада зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэгдэжэ, минеральна үтэгжүүлгэ нэмээгдэжэ оруулагдадаг. Һүүлээрнь эшынь үндэрхэн болоходо обоолжо захалагдана. Хартаабха обоолхо хүдэлмэри хоёр-гурба дахин ябуулаад, хурьhыень нилээд зөөлэрүүлжэ үгэнэбди.

Намартаа хартаабхаяа хуряахын урда тээ эшыень сабшажа абаад, силосто оруулнабди. Ургасаяа гол түлэб ККУ-3 түхэлэй комбайнаар малтажа суглуулнабди. Хартаабха хуряалга 20 үдэрэй туршада үнгэргэгдэнэ.

Мүнөө манай звено, мүн совхозой хартаабхашад хартаабха тариха, газар элдүүрилхэ, ургасыень хуряаха машина, техникээр хүсэд хангагданхайшье hаа, комбайн, сеялкэ, культиваторнуудай хүүшаршоо. Шэнэ, бүтээсэ ехэтэй машина, техникэ hүүлэй жэлнүүдтэ абтанагүй. Үнгэржэ ерэхэдээ, манай хэрэглэдэг машинанuудта запасной часть ехээр дутаалдажа, горитой бэрхэшээл ушаруулна. Саашадаа хартаабхын тарилгын үргэдхэгдэхэдэ, энэ дутагдал усадхагдаагүй hаа, ямар бэрхэтэй болохонь гээшэб.

Мүнөө жэл хартаабха яhала hайнаар ургаа. Манай звено нёдондонойхиhоо бага бэшэ ургаса хуряаха зорилготой юм.

Ажахымнай энэ табан жэлдэ гектарай дунда зэргээр 200 центнер хартаабха малтаха зорилго хараалан хай. Энээнние бэелүүлхэнь хүшэршэг байха. Нэгэдэхеэр, үрэhэнэй хартаабхатай болохо зэргэтэйбди. Минеральна үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэгдэхэ. Мүн хартаабха үжеэнгүй хадагалха складтай болохо ёhотойбди. Мүнөө хуушан складаа шэнэдхэн заhабарилжа, үргэдхэжэ байна. Саашадаа хартаабхын ехээр хуряагдадаг болоходо томо складууд баригдахаар хараалагдана.

Мүнөө совхозоймнай хартаабхашадай бүхы дүрбэн звенодо ургаса хуряалга эхилээд байна. Бидэнэй суглуулhан хартаабха тусгаар баригдаhан түбэй пунктда илгагдаад, томохонуудынь гүрэндэ тушаагдажа, жэжэхэнүүдынь фермэнүүдтэ абаашагдана. Һаядаа бидэ үрэhэнэйнгөө хартаабха суглуулжа нөөсэлхэбди.

Богонёор хэлэхэдэ, бидэ туйлаhан амжалтаараа улам урмашан, хоорондоо мүрысэн ажаллажа, хартаабхын баян ургаса хурядаг болохын тула оролдохобди. Юуб гэхэдэ, хартаабхын баян ургаса да хилэ гэжэ байдаггүйл шахуу ха юм.

К. ХЛЫСТОВ.
Кабанскын совхозой хартаабхашадай звеное хүтэлбэрилэгшэ.

ҺАЙН ШАНАР-ТАЙГААР ХАХАЛНА

Мухар Шэбэрэй [...] «Заганский» колхозой [...]низаторнууд мүнөө жэлэ[...]хыдөө 2.300 гектар на[...] паар хахалха түсэбтэй[...] гурбан мянган гектарта[...] гэхэ социалис уялга абаа[...]рэнээ дүүргэхын тула [...] хүсөөрөө оролдожо байна.

Һүүлэй мэдээгээр ко[...] механизаторнууд 1.200 г[...] гектар намарай паар [...]лаад байна. Энэ хүд[...] илангаяа колхозой [...] тракторно-тарьян ажалай [...]гадын механизаторну[...]гарна. Тус бригада [...]тар газар хахалха [...] юм. Мүнөө 500 гаран [...]тар газар hайн шанартай [...] хахалаа.

— Манай бри[...] ДТ-75 түхэлэй табан [...] паар хахалгада хүд[...]нэ. К-700 түхэлэй [...] трактор бии аад, [...] тусгаар хэгдэhэн ту[...] шагтагалжа, hолоожо [...]луулна. Полиёо саг [...] түргэнөөр сэбэрлэхэ [...] шухала. Тиимэhээ бид[...] тракторта таарамжа[...] хээрэлгэ хэhэн байнабди, [...] гэжэ бригадын too[...]шэ Е. Ф. Филиппов хөөр[...]

Паар хахалгада тр[...]нууд хоёр халаанда хүд[...]дэнэ. Олонхи трактор[...] үдэрэйнгөө даабари [...] улүүлэн дүүргэнэ. Жэш[...] дүршэлтэй тракторис[...] Николай Теслев, В[...] Глосков болон бусад [...]риингөө даабари 140—[...] процент дүүргэнэ. Мүн [...] механизатор Миронов [...] хэдhөө гээгдэхэгүйе [...] баhал эршэ зори[...] ажаллажа байна.

— Тракторнуудай [...] дамтай, хурьhэншье [...] зөөлэн байна. Бидэнэр [...] бүрингөө даабари 1,5 [...] дүүргэжэ, газараа hайнаа[...] хахалхын түлөө оролд[...] —гэжэ тэдэнэр мэдүү[...]

— Тарьялангай ниит[...]тоор дутаалдадаг, х[...]най эхин hарада ургаса[...]дай гандадаг дээрэй[...]ральна үтэгжүүлгэ [...] оруулхада hайн аша[...] гэжэ шэнжэлэгдэhэн [...] Тиимэhээ манай колхо[...] ханизаторнууд намарай[...] хахалхаhаа урда минер[...] үтэгжүүлгэ оруулна. Н[...] элдүүрилэгдэhэн [...] паар, хабар хахалhан[...]доо, hурагүй үндэр [...]гаса үгэнэ. Мүн саhа[...]таа газарай хүрь[...] саг соонь зүбоор, [...] нартайгаар элдүүрилх[...] тон шухала болоно. Би[...] хүдэлмэридэ тон зүр[...] тракторишнуудаа [...]бди,—гэжэ колхозой [...] Иван Федотович Хохло[...]рэнэ.

М. САНДАНОВ

ХЭН ТҮРҮҮЛХЭБ?

Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэй продукци гаргалгын талаар 1976 ондо эгээл эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаhан үйлэдбэриин зуун табин коллектив тусхай дипломуудые абаха. ВЦСПС-эй Президиум, Стандартнуудай талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитет нимэ шиидхэбэри гаргаа. Диплом тухай дүримые мүн лэ баталба. Шагнагдагшадые материальнаар урмашуулха түхэл гуримуудые харьяата министерствэнүүдтэй, албан зургаануудтай хамта тодорхойлхыень профсоюзуудай Центральна Комитедүүдтэ hанамжалан дурадхагдаа.

Жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн ороной промышленностьда дэлгэржэ үргэлжэлhөөр. Хоёр-гурбан жэлэй урда тээ абтадаг коллективнэ уялгануудhаа мүнөөнэйхиин илгаань юуб гэхэдэ, бүтээгдэн гаргагдадаг продукциин шанарай талануудые тодорхойлhон пунктнууд тиимэ документ бүхэн дотор гү, али тэрээн бүридэ шахуу бии.

Нимэ янзын социалис мүрысөөн дээдэ зэргын аттестационно тэмдэгтэй 29335 түхэлэй продукцине жэлэй тэн болотор бүтээн гаргалгадань промышленностьда туhалха байха. Мүнөө бүхы союзна республикануудай 4519 предприяти шанарай тэмдэг хэрэглэхэ эрхэтэй болонхой.

Россин Федерациин, Украинын ССР-эй, Белоруссиин ССР-эй предприятинууд олонхидоо шанарай нимэ тэмдэгтэй продукци бүтээн гаргана. Юун дээрэhээ тиигээб гэхэдэ, дурсагдаhан республиканууд тус бүридөө мүнөө сагайхяар зэбсэглэгдэhэн ба эмхидэлээр hайн олон тоото үйлэдбэринүүдтэй, ороной индустриин омогорхол болоно. Литвагай ССР-эй, Латвиин ССР-эй, Эстониин ССР-эй заводууд болон фабриканууддай бүтээн гаргаhан эдлэл хэрэгсэлнүүд гүрэндэ дээдэ зэргын сэгнэлтэдэ хүртэхэ шалгалтануудые амжалтатайгаар барина. Жэшээлэн хэлэбэл, Эстониин 93 предприяти табан буланта тэмдэгүүдтэй 687 янзын продукци бүтээн гаргана.

Электротехническэ промышленность үйлэдбэриин техническэ шэглэлтэй эдлэл хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргадаг hалбаринуудай дунда түрүүлэнхэй байhаар. Байгша оной хоёрдохи хахадай эхин дээрэ энэ промышленность эрхим шанарай тэмдэгүүдтэй 4900 түхэлэй эдлэл хэрэгсэлнүүдые арадай ажахыда үгөө. Үйлэдбэриин ниитэ хэмжээн дотор тусхай тэмдэгүүдтэй зүйлнүүдэй гоогой саг үргэлжэ нэмэжэ байhаниинь илангаяа шухала. Эрхим шанарай тэмдэг табиха эрхэтэй 220 гаран предприяти химическэ промышленностьда бии. Энэ hалбари тиимэ тэмдэгтэй мянга гаран янзын продукци бүтээн гаргадаг. Ходоодоо эрхим шанартай продукци гаргадаг олохон предприятинууд ороной индустрида бии. Ямар предприятинууд бэ гэбэл, Москвадахи Лихачевой нэрэмжэтэ автозавод, Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ, «Красный пролетарий», «Тизприбор» заводууд болоно.

Тэдэмнай — Ураалай турбомоторно, Кировскэ шинын, Каунасай станок бүтээлгын, Ярославска моторно заводууд, Львовско областиин түрүү предприятинууд. Эрхим шанар хангаха нэгэдхэмэл гурим эдэ заводуудта нэбтэрүүлэгдэн дэлгэрүүлэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Львовтохи кинескопуудай заводууд үнгэтэ, харасагаан электронно-элшэтэ трубкануудые бүтээдэг юм. Тэдэнэй 90 гаран процентнь эрхим шанарай тэмдэгтэ хүртэнхэй. Шэнэ шагналай түрүүшын лауреадууд энэ хүрянгы дурдалга дотор орожошье магад.

Гэхэ зуура, зарим предприятинууд оролдолго хүсэлэлгэ гаргажа шанарай тэмдэг хэрэглэхэ эрхэ туйлаhан аад, тэрэнээ алдадаг байна. Калининградай хоёр предприяти — «Стройдормаш» гэжэ завод, загаhанай консервын комбинат тиимэшүүлэй дунда ороhон байшоо.

Дүрбэн янзын бүлүүрэн штангда эрхим зэргын тэмдэг табихыень Бакуган лейтенант Шмидтын нэрэмжэтэ заводто хоригдоhон байха. Минстанкпромон шудхамал түхеэрэлгэнүүдые бүтээдэг Белоруссиин Волковысска завод баhал хойшоо гараhан байна.

ВЦСПС ба СССР-эй Госстандарт «Шанарай тэмдэгтэй продукци бүтээн гаргалгын талаар эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаhанай түлөө» диплом бии болгоод, тэдэние hалбаринуудта хубаагаа. Эгээн олон — арбан диплом Электротехническэ промышленностиин министерствэдэ олгогдобо. Наяма-найман диплом СССР-эй Минчермедтэ, Минавтопромдо, долоо-долоон — СССР-эй Миннефтьхимпромдо ба Минтяжмашта хүртөө. Нимэ хубаагдаhаниинь дэмы бэшэ байха.

В. БЕЛЯЕВ,
ТАСС-ай шэнжэлэгшэ.

...ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...ЭР М. Т. МУРЧИНИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ...ДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...ублликын партийна органуудта удаан саг соо аша ...өөр хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө, түрэһөөр 60 ...һэнтэйнь дашарамдуулан КПСС-эй обкомой фи...ажахын таһагые даагша нүхэр **Мурчин Михаил** ...ичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Пре... **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

...дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо Г. ГАЛУШЕВСКАЯ.
...дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

...н-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
...оной сентябриин 10.

...ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...ЭР С. М. СЕРЕБРЯКОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ...ОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...ублликын партийна ба совет органуудта эдэбхи...хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө, түрэһөөр 50 наһа гүй...йнь дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Улаан...ын арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ нү... **Серебряков Сергей Михайловичые** Буряадай АССР-...ховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамо...** шагнаха.

...дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо Г. ГАЛУШЕВСКАЯ.
...дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

...ан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
...76 оной сентябриин 10.

...ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...ЭР Д. В. ТАЛОВИРКЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ...НДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

... жэл соо һайнаар ажаллаһанайнь, нииитын эдэб... ажал ябуулһанайнь түлөө. түрэһөөр 60 наһатай ...тойнь дашарамдуулан, Улаан-Үдын Ленинэй ор...локомотив-вагон заһабарилгын заводой ажалай гу...ахха, усалталгаһаа һэргылхэ таһагай начальник **Таловирко Дмитрий Васильевичые** Буряадай ...Р-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй** ...таар шагнаха.

...дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
...ряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

...ан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
...76 оной сентябриин 17.

НАҺАТАЙШУУЛАЙ НЭМЭРИ

АЖАЛШАДАЙ ЭДЭЭГҮҮДҺЭЭ

Энэ зундаа нютагтамнай хура бороотой байжа, ниитын адууһа малда тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ ехэхэн һаад ушаруулһан байна. Тиигэбэшье манай отделениин бүхы хүдэлмэришэд наратай үдэр, час бүхэниие һамбаашалжа, үбһэ хуряалгые урданайхиһаа муу бэшээр үнгэргэбэ. Олонхи звенонууд тэжээл бэлэдхэхэ түсэбтэ даабарияа амжалтатайгаар дүүргэв. Жэшээлэн хэлэбэл, Владимир Гонгорович Дылыковэй хүтэлбэрилһэн звено үбһэ хуряаха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Ниитын малда тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ һургуулиин һурагшад, пенсионернүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Үндэр наһатай боложо, пенсидэ гараһан Жанчип Цыденов, Бадма Цыденов, Пагбажап Дымбрылов, Цырен-Дыжит Самбуева, Долгор Садаева, Дулма Нимаева болон бусад тусхай звено эмхидхээд, 45 гектарай ногоо сабшажа һайн шанартай үбһэ һүрилһэн байха юм.

Мүнөө отделениин хүдэлмэришэд зелёнкоёо хуряажа байна. Энэ жэлэй сагай уларилһаа боложо, зелёнкын ургаса урданайхиһаа муу байгаа. Тиимэһээ бүхы зелёнкоёо гар хажуураар сабшажа абаха гэжэ шиидэһэн байгаабди. Дээрэ дурсагдаһан пенсионернүүд велёнко хуряалгада баһал эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

— Аргатай байхадаа түрэл совхоздоо туһалхые оролдонобди. Багаханшье ажал хээ һаамнай, туһа нэмэри болохо ха юм,— гэжэ пенсионер Пагбажап Бадмаевич Дымбрылов хөөрэнэ.

Д-Д. ЯНЖАПОВ.
Далахайн совхозой нэгэдэхи отделениие эрхилэгшэ.

Захааминай аймаг.

ҮҮРЭГЭЙ ДУНДА ҺУРГУУЛИДА

АЖАЛАЙ ДУРШЭЛДЭ ҺУРАНА

Баргажанай аймагай эгээл үнинэй һургуулинуудай нэгэн болохо Үүрэгэй дунда һургуули һайн һайхан ёһо заншалнуудтай юм. Тэдэнэй гол шухалань гэхэдэ, түрэл совхозойнгоо ажалда һурагша бүхэнэй эдэбхитэй хабаадалга болоно. Үнгэрэгшэ зун һурагшадай үйлэдбэриин хоёр бригада эмхидхэгдэжэ, совхоздоо 12 гектар хартаабха, 4 гектар турнепс, тэрээнһээ гадна, үгэрсэ, морхооб, капуста ехээр таринжа, харууһалан ургуулһан байна. Һурагшад мүн хонидой нооһо хайшалалсаа.

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ 85 һурагшад, 4 багшанар хабаадалсажа, хамта дээрээ 144 тонно үбһэ совхозойнгоо малда бэлэдхээ. Тиихэдэ зунай эхиндэ 50 центнер набшаһата тэжээл һурагшад бэлэдхэжэ, кошара соо хадагалаа. Байгаали хамгаалха, арьбадхаха талаар һургуулиинхид ехэ юумэ хэнэ. Һургуулиин лесничествын гэшүүд 20 гектарта нарһанай сагдуулханuудые һуулгаһан, 10 гектарай таримал мододые харууһалһан байна.

Зунай уеын хүдэлмэридэ хамта дээрээ 358 һурагшад хабаадажа, 14.780 түхэригэй хүдэлмэри хээ. Һургуулида болоһон баяр ёһололой жагсаал дээрэ совхозой дирекци үйлэдбэриин бригадын 25 гэшүүдые үнэтэ бэлэгүүдээр шагнаа. Шагнуулагшадай тоодо һурагшад Валерий Коновалов, Татьяна Попова, Александр Зубков, Виктор Оглов болон бусад оролсоно.

НЭГЭДЭХИ ҺУУРИДА

Түрэл хизаараараа аяншалга тус һургуулида ходо үнгэргэгдэнэ. Үнгэрһэн зунай үедэ һонин аяншалганууд болоһон байна. Жэшээнь, багшанар Б. Ц. Лыгдынов, В. П. Федоров, Т. Г. Аверина, Н. В. Жмакина, Д. М. Колмаков гэгшэдэй хүтэлбэри доро олон һурагшад түрэл хизаарайнгаа үзэсхэлэн һайхан газар болохо Онео, Турагсаха гэдэг хадын голнуудаар арбан үдэрэй аяншалгада ябажа, һонирхолтой тэмдэглэл, фото-зураг, ургасын гербаринуудые һургуулидаа асараа. Мүн Байгал далайгаар аяншалга һурагшадта хэзээдэшье мартагдахагүй бээз. 2—5 классуудай һурагшад «Заря» теплоходто һуужа, Сибиириин далай — Байгал дээгүүр аяншалгада гараһан байна.

Бүхэсоюзна «Орлёнок» лагерьта энэ зун амаржа, Хара далайдашье тамаржа үзэһэн һурагша бии. Энэмнай долоодохи классай эрхим һурагшадай нэгэн, ниитын эдэбхитэй хүдэлмэрилэгшэ Юра Сатаев болоно. Эдир туристнарай аймагай слёт дээрэ Үүрэгэй һургуулиин туристнар нэгэдэхи һуури эзэлһэн байна.

«ОРЛЕНОГТО» АМАРХАНЬ

Хүдөө ажалай гол мэргэжэлнүүд — малшанай болон механизаторай ажалда һурагшадые дуршуулхэ хэрэгтэ онсо анхарал табигдадаг, мал болон таряан ажалай үндэһэ һуури шудалха хэшээл үнгэргэгдэдэг байна. Наймадахи классай һурагша Нина Воронина аймагай түбтэ болоһон эдир малшадай конкурсдо хабаадалсахадаа илажа гараад, республикын конкурс дээрэ хоёрдохи һуури эзэлһэн, бүхэсоюзна «Орлёнок» лагерьта амарха путёвкоор шагнагдаһан байна. Һаяар Нина холын аян замда мордохонь.

АЖАБАЙДАЛАЙ УРГЭН ЗАМДА ГАРАБА

Үүрэгэй дунда һургуулиин арбадахи класс энэ жэлдэ 45 һурагшад дүүргэһэн юм. Тэдэнэр бээе даагаад ажабайдалай үргэн замда гараба. Дээдэ һургуули болон техникум, училищинуудта олониинь абтаа. Жэшээнь, Галина Овчинникова, Галина Сосновская, Надежда Белькова болон хамта табан хүн Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студентнэр болобо. Виктор Кашапов Буряадай хүдөө ажахын институдта, Татьяна Викторова Эрхүүгэй политехническэ институдта һураха болобо.

Шэтын медицинскэ институдта, Улаан-Үдэ, Эрхүү хотонуудтахи техникум, училищинуудта абтаа. Һургуули дүүргэгшэдһээ түрэл совхоздоо үлэжэ, амжалтатай хүдэлмэрилжэ байгшад олон. Арбадахи табан жэлэй түсэб хараануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ тэдэнэр эдэбхитэйгээр хабааданад. «Манай һурагшад түрэл һургуулиингаа нэрые дээрэ үргэжэ ябаха бээз гээд найданабди. Тэдэнэрэйнгээ амжалтатай ябахые хүсэнэбди», — гэжэ һургуулиин директор И. М. Васильев хэлэбэ.

Д. САНДАНОВ.

Баргажан.

БАГШАНАРТА ТУҺАЛАМЖА

ХАШАЛГАНАЙ ХАТУУЕ ҺАНААНДАА ХАДУУЯ

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь сентябриин 21-нэй номерто).

3. Багшанар энэ темэ үзэжэ дүүргээд, удаадахи темэнүүдые гаража байхадаа, түргэн ба удаан аялгануудые дабталгада анхаралаа саг үргэлжэ табинагүй. Илангаяа тусхай упражнени гү, али зохёохы хүдэлмэри үнгэргэгдэнэгүй.

4. Буряад үгэнүүд абяануудһаа, илангаяа түргэн ба удаан аялгануудһаа боложо тад ондоо болошодогынь мэдээжэ. Жэшээнь, **ула-уула, шүдэр-шүүдэр, даха-дааха — дахаа, хана-хаана-ханаа.** Теэд һурагшадта энэ дүрим гүйсэдөөр, бата бэхээр ойлгуулагданагүй бшуу.

5. Абтаһан үгэнүүдэй сохилтотой аялганиие ганса түргэн аялганаар тэмдэглэдэг гэһэн дүрим ном соо үгтэнхэй, теэд энэ дүримые бүхөөр ойлгуулаагүйһөө боложо, зарим һурагшад алдуу гаргана.. Жэшээнь, **гоород, поочто, колхоз, паарта** гэжэ бэшэжэрхидэг байна. Нэгэдэхи классай һурагшад **колхоз, совхоз, магазин** гэхэ мэтын үгэнүүдые хэлэндэ орохоһоо хойшо дуулаадаг, үгүүлдэг бшуу. Ушар тиимэһээ тэдэ үгэнүүдые ород бэшэ, харин буряад үгэнүүд гэжэ ойлгодог байна.

Түргэн ба удаан аялгануудые илгаруулжа һургахын тула иимэнүүд методическа арга боломжонуудые хэрэглэжэ боломоор.

1. Абяануудай, илангаяа түргэн ба удаан аялгануудай илгаае бэлэдхэлэй класста, нэгэдэхи класста «үзэглэл» дабталгын үедэ тон һайнаар ойлгуулха бата бэхи дадал олгуулха. «Үзэглэл» дотор түргэн ба удаан аялганууд нэгэ доро үгтэнхэй: **аша — ааша, оно — оноо, шэра — шэрээ, ула — уула, үдэн — үүдэн г. м.**

2. Түргэн ба удаан аялгануудые илгаруулжа һургахын тула тусхай карточкануудые бэлдэхэ, тэдэнээ грамматикын хэшээлнүүдтэ саг үргэлжэ хэрэглэхэ. Зузаан картонoй нэгэ таладань түргэн аялган, нүгөө таладань удаан аялган шрифтын ёһоор шэрээр бэшэгдэхэ.

Багша нэгэ мэдүүлэл һурагшадта үгэхэ, жэшээнь: **Үүлэн дээгүүр самолёт ниндэнэ. Үүлэн** гэхэдэ удаан **үү** харуулха; **дээгүүр** — түрүүн удаан — **ээ**, һүүлдэнь удаан — **үү** харуулха; **ниндэнэ** — түрүүн удаан **ии**, һүүлээрнь — түргэн **э** харуулха.

Эдэ карточкануудые ганса энэ темэ гаража байхадаа хэрэглэхэ бэшэ, харин грамматикын бэшэшье хэшээлнүүдтэ хэрэглэжэ байха болоно.

3. Нэгэдэхи класста фонетическэ шүүлбэри саг үргэлжэ хэгдэжэ байха ёһотой, илангаяа түргэн ба удаан аялгануудта анхаралаа табиха. Энэ хүдэлмэри ябуулхын тула таарамжатай үгэ олохо. Жэшээнь, **хадааһан** гэжэ үгые иигэжэ шүүлбэри хэхэ юм:

х — хашалган, **а** — түргэн аялган, **д** — хашалган, **аа** — удаан аялган, **һ** — хашалган, **а** — түргэн аялган, **н** — хашалган.

4. Түргэн ба удаан аялгануудые илгаруулжа һургалгада багшын үүргэ тон ехэ. Бүри бэлэдхэлэй класста «үзэглэл» үзэжэ байха үедөө багша илангаяа түргэн аялгантай үгые һурагшадта зүбөөр, удаанаар татангүй уншажа үгэхэ ёһотой. Жэшээнь, **улаан одон** гэжэ үгэнүүдые үеэрнь уншахадаа, **уу-лаан оо-дон** гэжэ уншажа болохогүй ха юм.

Һурагшад «Үзэглэл» үзэхэ үедөө, хашалган абяантай танилсажа эхилһэншье һаа, тэдэнэй хатуу зөөлэниие илгаруулха дадал абаадүй байха. Энэ темэ гаража эхилхэдээ, хамагай түрүүндэ хашалганай илгаае һурагшад шэхээрээ шагнан илгаруулха дадалтай болохо. Зөөлэн хашалгантай үгэнүүдые, уншажа үгөөд, ямар үгэдэ зөөлэн хашалган дуулданаб гэжэ элирүүлнэ. Жэшээ болгон иимэ үгэнүүдые үгэхэ: **хурган — хурьган, арбан — арьбан, харуу — харюу** г. м.

Эдэ үгэнүүд хатуу ба зөөлэн хашалганһаа дулдыдажа удхынгаа талаар тад ондоо болошоно ха юм. Энэ илгааень һурагшад шэхээрээ шагнажа абаад, өөһэдөө шангаар тэдэнээ үгүүлжэ, досоогоо ойлгожо абаха болоно. Дээрэ үгтэһэн үгэнүүдые хэрэглэн, мэдүүлэлнүүдые зохёохо даабари һурагшадта үгэхэдэ зохид. Жэшээнь: **Дунда хурган бултанһаа ута байдаг. Хурьган шаадаха дуратай юм. Харуу хүндэ нүхэр холо. Бэшэг абаад, харюу бэшээб г. м.**

Иигэжэ хашалганай илгаае шэхээрээ илгаруулха дадалтай болоһон хойнонь, ном соохи дүримтэй танилсуулхада зохид байха. Хашалгануудай илгаае һурагшадта ойлгуулхань тон хүшэр дүримүүдэй нэгэн шуу. Хашалганай зөөлэниие бэшэг дээрэ **и, ии, я, яа, ё, ёо, е, еэ, ю, юу** аялган үзэгүүдээр тэмдэглэдэг юм гэжэ ойлгуулхын тула олон жэшээ дээрэ харуулхаар.

Тиихэдэ бүхы аялган үзэгүүдтэ иимэнүүд жэшээ үгэхэдэ болохо:

и, ии — морин, хонин, таабари, һургуули, нарихан, ниидэхэ, минии минсгэй,
я, яа — мянган, нягта, мяхан, хямда, хяра, таряан, няаха, буряад Хяагта, заxяа;

ю, юу — хюмһан, нюдэн, нютаг, хюруу, хюрөө, нюуса, харюу, барюул, нюур, тулюур;

еэ — түлеэн, булеэн, **хүлеэ**, үнеэн, эдеэн, эреэн;
е, ёо — хёрхо, нёлбоһон, нёдондо, хёрхо, Хелго, **хонгёо**, зохёол, болёо г. м.

Харин хашалганай зөөлэниие зөөлэн тэмдэгээр тэмдэглэдэг гэжэ ойлгуулха болоно. Жэшээ болгон иимэнүүд үгэнүүдые үгэхэ: **парьдаг, үльгэр, урьха, ульгам.**

Зөөлэн тэмдэгтэй һурагшадые танилсуулжа эхилхэдээ, ь-тэй үгэнүүдые ь-гүй үгэнүүдтэй сасуулан харуулха тон шухала. Жэшээнь: **хурьган — хурган, арьбан — арбан, хадьха — хадха...** Буряад үгэнүүдэй хажуугаар зөөлэн тэмдэгтэй ород үгэнүүдые жэшээ болгон үгэмөөр: **октябрь, ноябрь, февраль, сельмаг, сельпо.**

Зөөлэн тэмдэг һурагшад хүнгэнөөр ойлгобол, илгаһан тэмдэгые бэлээр ойлгодоггүй. Зөөлэн ба илгаһан тэмдэг хоёрые илгаруулжа һургахын тула тэдэниие сасуулан харуулха. Жэшээнь, **морин турьяна — адуунай арьбан, булаг бурьялна — урьха табиха, хонинoй эльгэн — тэнгэри нэрьенэ...**

Зөөлэн ба илгаһан тэмдэгүүдэй илгаае һайнаар ойлгуулхын тула элдэб янзын упражнени дүүргүүлхэ хэрэгтэй.

В, К, Ф, Щ, Ч, Ц хашалган үзэгүүд гансал ород ба ондоо хэлэнһээ абтаһан үгэнүүдтэ бэшэгдэдэгынь мэдээжэ. Эдэ абяан ба үзэгүүдтэй һурагшад бэлэдхэлэй класста танилсаһан байна. Тиимэһээ эдэ хашалган абяан ба үзэгүүд дахин дабтагдаха болоно.

Д. ОШОРОВ,
РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын Национальна һургуулинуудай эрдэм шэнжэлэлгын институдай Буряадай филиалай научна хүдэлмэрилэгшэ.

(Үргэлжэлэлынь удаадахи номерто гараха).

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

...НӨӨ ПОТСДАМ ОКРУГТО

...ЛИН. Потсдам окру... предприятинуудай үй...һэн промышленна ...и 1970 оной бүхэли ...оо хэгдэһэн продукци...ирхүү болоно. Һүү...ан жэлэй туршада ...риин 20 шэнэ объект ...гада оруулагдажа, ...еха амжалта туйлагда...Р-тэ хайлуулагдадаг ...хахадынь эндэ үй...лэгдэнэ.

...ЫН ХҮСЭ ЕХЭТЭЙ ...ХЕЭРЭЛГЭНҮҮД

...ХАРЕСТ. Галацын ...адан шэнэ коксохими... батареидэ түрүүшын ...ургическа кокс абта...а. Энэнь хадаа Ру... металлургиин томо ...енятнда баригдаһан ...и батарей болоно. ...түхеэрэлгэ орон соо... томонь гээшэ. Про...түсэниинь гэхэдэ, жэл...700 мянган тонно ме...ическа кокс үйлэдбэ...хэ.

АЛМАЛТА, ...ЬБАЛАЛТАТАЙГААР

...РШАВА. Алмалта, ...алта хэжэ һураха — ...зорилго Арадай Поль... промышленна предпри...дан коллективүүд та...

...эанъ. «Забже» шах... котельнэдэ шулуун ...эй забһарта суглар...тан хэрэглэнэ. Энээ...аар хахад жэлэй тур... 6000 тонно шулуун ... алмагдаа. Энэ һо... туршалга үргэ...эбтэрүүлэгдэнэ. Тии... «Бельшовица», «По... гэжэ шахтануудта ...гдэһэн байна.

...ЕХОСЛОВАКИИН ...ЛОГУУДАЙ ТАБАН ЖЭЛ

...А. Словакиин га...дынь хахад байгаа...газаар, нефтеэр баян ...Чехословакиин геоло...тукаилна.

... жэлнүүдтэ Карпа... Татра хадын үндэр, ... газарнуудта, мүн ... бэшэ районуудта ... шэнжэлгэ-бэдэрэл... энээниинень эли бодо...

...ЭГЭДЭЛЭЙ» ТҮЛӨӨ ТЭМСЭНЭ

...АНОЙ. «Нэгэдэл» гэжэ ...харгын барилга дээрэ ...ан ажал улам эршэ... Ороной урда бэедэ ор... Биньчитхиен провин... барилгашад Тхатьтхан ...дээрэ 250 метр утатай ... саһаа 17 үдэрөөр ...барижа дүүргээ. Энэнь ...харгын гараха замда ...хүүргэнүүдэй нэ...олоно.

...ҮБЫН АРАДТА

...ВАНА. Искусствын ...һургуули эндэ байгуу...лагдаба. Сценическа искусствын, хүгжэмэй ба уран зурагай кафедранууд хүдэлхэ юм.

Институдай нэгэдэхи курсада гурбан зуун хүн һуража захалхань. Олон янзын студида һураһан, тусхай мэргэжэлэй һургуули дүүргэһэн хүбүүд, басагад эндэ эрдэм мэргэжэлээ үргэлжэлүүлхэ аргатай болоо.

РУМЫНИИН МЕТАЛЛУРГНУУДАЙ ҮДЭР

БУХАРЕСТ. Сентябриин 18-най үдэр Румынида металлургнуудай үдэр тэмдэглэгдээ. Металлургическа предприятинуудай ажалшад социалис мүрысөөнэй ехэ туйлалтатайгаар энэ һайндэрөө угтаһан байха юм. Хэды арбаад мянган тонно шэрэм болон булад түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилһэн, хэды мянгаад тонно кокс алмаһан, бүхы оньһон түхеэрэлгэнүүдээ ашагтайгаар хэрэглэһэн — гайхамшагта туйлалтануудайнь зарим тэды нимэл даа.

Румыниин металлургическа промышленностиин хүгжэхэ хэрэгтэ Советскэ Союз ехэ туһа хүргэһэн байна. Олонхи предприятинуудынь Совет ороной оньһон түхеэрэлгөөр хангагданхай. Булад хабтайлгадаг станууд, слябинг болон электрохайлуулгын пеэшэнгүүд, коксово батарея болон залан хүтэлбэрилхэ аппарадууд тэдэнэй тоодо ороно. Советскэ Союзай техническа туһаламжын ашаар Галацын металлургическа комбинат баригдаһан юм. Энэнь Румыниин металлургиин гол предприяти болоно.

ДҮНГҮҮД СОГСОЛОГДОНО

ПРАГА. Чехословакиин революционно профсоюзна хүдэлөөнэй эхин эмхинүүдтэ тоосоото-һунгалтын суглаанууд боложо байна. Тэдэнь декабриин хахад болотор үргэлжэлхэ. Суглаануудай дээрэ Чехословакиин профсоюзуудай VIII съездын шиидхэбэринүүдэй хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байһыень зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Тоосоото-һунгалтын суглаанууд ЧССР-эй профсоюзуудай IX съездэ горитой бэлэдхэл болоно гээшэ. Съезд ерэхэ жэлэй хабар болохо юм.

ТҮЛЭГ ДУНДАА

СОФИЯ. Дунай мүрэнэй эрьедэ гэхэ гү, али Силист хото шадар лесопромышленна комбинат бодхоогдожо байна. Модоной-утаһанай хабтаган хэхэ завод ашаглалгада үгтөө. Заһабарилгын-механическа завод болон бусад предприятинууд тус комбинадта түлэг дундаа баригдажа байна. Жэлэй эхинһээ барилгашад найман миллион лев мүнгэнэй барилга хээ.

ХҮНЭЙ АЖАҺУУДАЛ — ГОЛ ТЕМЭ

БУДАПЕШТ. Будапештын яармагай түбтэ гэхэ гү, али Кебаниин райондо баһал хүлгөөтэйшэг болобо. Һаядаа нээгдэхээ байһан уласхоорондын намарай заншалта яармагта бэлэдхэл хэгдэнэ. Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжын зүйлнүүдые 28 орон табиха юм.

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжые һайжаруулха темэ шухала һуури эзэлнэ. Шэнэ мебелиин модельнуудые, гэр байрын шэмэглэл гоёолтонуудые, мүн бусадшье зүйлнүүдые эндэ хаража болохоор.

(ТАСС).

ГДР. Эдэ үдэрнүүдтэ дэлхэйн түрүү үзэлтэй демократическа олониитэ сэрэгэй-фашис диктатурада эсэргүүгээр Чилиин арадай хэһэн тэмсэлтэй һанал нэгэтэй байһанаа мэдүүлнэ. Чилиин Компартиин Генеральна секретарь Луис Корвалан ба политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө түрмэ шоронгуудта хаагдаһан бусад хүнүүдые дары сүлөөлхэ эрилтэ табина.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 60 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, Галле хотын хэдэн мянган хүн Луис Корваланда эльгээгдэхэ амаршалгада гараа табижа байна.

АДН—ТАСС-ай телефото.

ВЬЕТНАМАЙ Социалис Республикын ажалшад оронойнгоо арадай ажахые һэргээхын түлөө эршэмтэйгээр хүдэлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Миньфонг хотодохи бүд нэхэлгын комбинадай цех соо.

ВИА-ТАСС-ай фото.

НЮДЭЕЭ ГАМНАЯ

Туберкулез хэдэн олон янза. Тиимэһээ эндэ нюдэнэй туберкулез яажа аргалнаб гэжэ тобшохоноор хөөрэжэ үгэе. Ямар ушарһаа нюдэнэй туберкулезоор хүн зон гол түлэб үбдэнэб гэжэ тодоор элирүүлхэнь тон хүшэр юм. Туберкулез нюдэнэй элдэб органуудые гэмтээдэг. Нюдэнэй һудаһан энэ үбшэндэ дайрагдана.

Нюдэнэй туберкулез хэдэн ондоо янзаар эхилдэг. Ехэ хүнэй гү, али үхибүүдэй нюдэнэй гэрэлһээ ехээр һаргажа уһатаа һаань, нюдэнэй сагаанай ехээр улайгаа һаань, врачта хандажа, аргалуулха хэрэгтэй.

Энэ хүшэр үбшэниие эхин шатадань элирүүлжэ, аргалхада бэлээр эдэгэдэг. Энэ үбшөөр үбдэһэн хүнүүдые аргалха түрүү арга манай орон дотор үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болонхой. Энэ талаар манай ороной медицинын эрдэмтэд ниилээд амжалтатайгаар ажаллана гэжэ онсо хэлэхэ хэрэгтэй.

Нюдэнэй элдэб органууд туберкулездо нэрбэгдэдэг гэжэ дээрэ хэлэгдээ һэн. Нюдэнэй алишье органой энэ хүшэр үбшэндэ нэрбэгдэхэдэ хараань гансата муудадаг, тэрэниие удаан тоонгүй ябаа һаа, һохор болохо.

Нюдэнэй туберкулезые 6 һара, тэрээнһээшье удаан аргалдаг. Үбшэнтэд врачай бүхы заабаринуудые нариинаар сахиха хэрэгтэй. Энэ үбшэндэ дайрагдаһан хүн ехээр эсэхэ, ном, бусад саарһа удаан саг соо шагааха ёһогүй. Үбшэн хүн 8 саһаа бага бэшээр унтаха зэргэтэй. Сэбэр агаарта ябажа амарха, һайн шанартай витамин ехэтэй эдеэгээр хоолложо байха.

Нюдэнэй хүндэ үбшэндэ дайрагдаһан хүн бүхэн диспансерна бүридхэлдэ абтажа, врач фтизнаторай, нюдэнэй врачай анхаралда байдаг.

Врачай заабаринуудые һайнаар дүүргэһэн үбшэнтэн түргэн эдэгэжэ, нюдэнэйнгөө хараа һайн болгодог гэжэ хүн бүхэн ойлгохо зэргэтэй.

Л. ЖЕЛАЕВА,
врач.

...ХЫН ...ЭДЬХЭЛҺЭЭ ...АЯСАНАБ

Манай Нима гэжэ хүбүүн хэдэн жэлэй саада тээ зүрхээ үбдэдэг болошоо һэн. Бага наһандаа хүлөө үбдэдэг байһыень бидэ хэрэглээгүй байһан байгаа хабди. Тэрэнь шара уһанай үбшэн байһан байжа, хожомынь зүрхэ руунь харбаа ха юм.

Энэ жэлдэ хүбүүмнай бүри муудаа. Тиихэдэнь манай тэндэхи участково врач Жаргал Цыренжапович Ширабон хүбүүемнай өөрөө асаржа, республиканска больницада оруулаа һэн. Тэндэнь гэрэлдэ хараад, һайса шэнжэлжэ шалгажа үзөөд, операци хэхэ хэрэгтэй гэжэ тодоруулба.

Тиигэжэ сентябриин 3-да хүбүүнэймнай зүрхэндэ операци хээ. Операци хэһэн хирург хадаа Ешэ Нениюевич Цыбиков. Сагаан мүртэй, хүнгэн һайхан гартай хирург гэжэ хэлэхэ байнаб. Юуб гэхэдэ, операцинь ехэ һайнаар үнгэрөө.

Мүнөө хүбүүмни һайжаржа байна. Бэень ехэ һайн. Эхэ хүн хадаа хүбүүнэйнгээ һайн болоходо баярлаа, урмашаа хүн бээзэб. Тиигээд газетын хуудаһаар дамжуулан тон түрүүн хирург Ешэ Нениюевич Цыбиковтэ, операцида хабаадалсаһан туһалагшадтань, һүүлдэнь хүбүүемни харууһалһан сестра болон няниинуудта эхын сэдьхэлэй гүнзэгы баясхалан хүргэхэ гээ һэнби.

Хүбүүемни абарпандатнай һайн даа, эмшэд!

Д. ЦЫДЕНДАМБАЕВА.
Яруунын аймагай Үльдэргэ нютагта ажаһуудаг пенсионерка.

ҺОНИРХОЛТОЙ РОМАН

Виктор Сергеевэй «Ябаган гуталтай сэрэг» гэжэ шэнэ роман һаяхан Улаан-Үдэ хотодо хэблэгдэн гараа. Үнгэрэгшэ зуун жэлэй тэн үеэр Алас-Дурна зүгтэ, Забайкалида, Буряад орондо болоһон түүхэтэ үйлэ хэрэгүүд энэ роман соо үнэншэмэ һайнаар харуулагданхай. Тиимэһээ энэ ном бүхы дээрээ ехэл һонирхолтойгоор уншагдана. Алас-Дурна зүгтэ ба Зүүн Сибирьтэ ажаһуудаг бүхы үндэһэ яһатан энэ ном соо болоһон үйлэ хэрэгүүдтэ хабаадана. Тэрэ үе сагай байдалые үнэншэмөөр харуулхын тула, хүн зондо мэдээжэ, түүхын элитэ нюурнуудые, тэдэнэй образуудые олоор харуулагдана. Эдэ хэд бэ гэбэл, Зүүн Сибиринн генерал-губернатор Муравьев, декабристнар Волконский, Трубецкой, аха дүүнэр Николай ба Михаил Бестужевтан, Буряадай түрүүшын эрдэмтэ Доржо Банзаров ба бусад болоно.

Хаанай ордонһоо эхилээд хаатаршан, хасагууд хүрэтэр — роман соо харуулагдаһан үйлэ хэрэгүүд иимэ үргэн дэлисэтэй.

Юрын арад зоной баатаршалга, хүндэ, шэрүүн бэрхэшээлнүүдые дабажа, Амар мүрэнэй эрьеэр, Уссуриин хизаараар тэдэнэй һуурижалга англо-французуудһаа Камчаткые хамгаалга — эдэ бүхы үйлэ хэрэгүүд романай гол темэнь болоно.

— Эдэ хадаа шэнэ газарнуудые бэдэрхэдээ, ямаршье урядниггүй, судья, прокурорггүй, түрмэ түншэгүй эрхэ сүлөөгэй орон бэдэрнэ, — гэжэ Николай Бестужев Зүүн Сибиринн генерал-губернатор Н. Муравьевто хэлэнэ.

Амарай эрьеын бага яһатан болохо гилягууд, нейдальцууд, гольднууд, самогирнууд Невельский, Джигмит Ранжуров гэгшэдые ехэл һайнаар угтана. Амар мүрэнэй эрьедэ үбэлжоод ерэһэн Джигмит Ранжуровтай генерал-губернатор уулзажа хөөрэлдэхэнь, тэрэнь иигэжэ хэлэнэ:

— Тэндэхи үндэһэ яһатан ехэл хүндэмүүшэ зон байна. Хари гүрэнэй булимтарагшадһаа тэдэниие хамгаалхыень капитан Невельскиие гуйгаа.

Декабристнар, Доржо Банзаров, Петрашевский ба бусад тухай автор үнэншэмэ һайнаар бэшэнэ. Николай Бестужевай хаанта засагые үзэн ядаха ябадал һайнаар харуулагдана.

Тэрэ үеын түрүү хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэл ямар социальна болон философско асуудалнууд хүлгүүлдэг байгааб гэжэ Виктор Сергеевэй энэ роман уншаад байхадаа ойлгожо абанабди.

Сибирь хадаа урдань сүлэлгын орон гэжэ нэрэтэй байгаа. Энэ сүлэлгын оронииe ямаршье гоёолтогүйгөөр, тэрэ хэбээрнь В. Сергеев зураглан харуулна. Сибириин олон тоото түрмэ шоронгуудай нэгэн болохо Кара рудник тухай ном соо хэлэгдэнэ. Энэмнай үнэншэ сэхэ хүнүүдые аладаг, хюдадаг хаанта засагай зэбсэгүүдэй нэгэн гээшэ. Харин арад зон миин байжа үгэнэгүй, революционно шэнэ хүдэлөөнүүд үргэн ехэ Россида эршэмтэй түргөөр хүгжэнэ.

Роман соо Хяагтын, Сэлэнгын, Хориин буряадуудай ажабайдал, хубсаһа хунарынь, гэртэхи газаахиень автор һайнаар зураглан харуулаа. Эдээнһээ гадна Забайкалиин ашагта малтамал абадаг уурхайн хүдэлмэришэдэй, Амарай эрье зөөжэ ошоһон ород арадай түлөөлэгшэдэй ажабайдал роман со ехэхэн һуури эзэлнэ.

Росси Хитад хоёрой хоорондохи хилэ Амар мүрэн дээгүүр татагдана. Энэ хэлсээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

— Хилын тэмдэгүүдые табиһанай һүүлээр энэ хилэ хадаа хэтэ мүнхэдөө һэлгэгдэхэ ёһогүй. В. Сергеевэй шэнэ номой удха шанарынь иимэ. Энээн тухай Хитадай «суута политигууд» мэдэхэ ёһотой.

И. ТУГУТОВ.

НОМОЙ ҺАЙНДЭР

Алтан шара набша намаагаар надхаһан намарай сэлмэг үдэр, сентябриин 19-дэ, Улаан-Үдэ хотымнай Революциин талмай дээрэ номой ехэ һайндэр болобо. Намар бүхэндэ үнгэргэгдэдэг заншалта болоһон номой һайндэртэ хотын ажалшад, студентнэр ба һургуулиин үхибүүд олоороо суглarбад.

Хүнэй дура сэдьхэл татама гоё һайхан зурагуудаар шэмэглээтэй номууд эндэ элбэг байгаа. Манай республикын уран зохёолшодой, поэдүүдэй номууд бии. Мүн аха дүү совет арадуудай, хариин оронуудай зохёолшодой ботинууд, мэдээжэ полководецуудай дурдалганууд, эрдэм, техникын ба һургуулида үзэхэ номууд, гоё һайхан альбомуудшье олоор табяатай.

Номой энэ ехэ һайндэртэ манай республикын уран зохёолшод А. Бальбуров, Ц-Ж. Жимбиев, Ц. Галанов, С. Цырендоржиев, М. Осодоев, А. Ангархаев, С. Ангабаев, М. Самбуев гэгшэд хабаадалсажа, өөһэдынгөө автографуудые үгэһэн байха юм. Гадна, уншагшадтаяа уулзаһан, хөөрэлдэһэн юм. Сугларгшадай гуйлтаар уран зохёолшод, поэдүүд зохёохы ажал тухайгаа хөөрэжэ, шүлэгүүдээ микрофоной дэргэдэ уншажа үгөө.

Номдо дуратайшуулай дунда Эрхүүгэй гүрэнэй университедэй доцент Р. А. Шерхунаев, Львов хотоһоо командировкодо ябаһан инженер А. Максюта, мүн практикада байһан Кемеровэ, Новосибирск болон Эрхүүгэй студентнэр номуудые олоор абажа, уран зохёолшодто автографуудые табюулһан байна.

Энэ үдэр 1500 гаран нэрэтэй янза бүриин номууд табигдажа, 3,5 мянгаад түхэригэй, 8 мянга шахуу номууд худалдагдаба.

Эдэ бүгэдые хаража байхадаа, хүнэй ажэбайдалда уран зохёолой яахын аргагүй хэрэгтэй байһые үшөө дахин ойлгохоор.

Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: автограф табюулхаа хүлеэнэ. Уран зохёолшо А. А. Бальбуров ИГУ-гэй доцент Р. А. Шерхунаевта шэнэ номоо бэлэглэжэ байна.

СПОРТ

АЛТАН НАМАР[А...] УРИЛДААН

Профсоюзай - комсомолой шанда хүртэхын түлөө алтан намарай урилдаагаар Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зоны мүрысөөн амаралтын үдэр Дээдэ-Онгостойн «Улаан-Үдэ» гэжэ аяншалгын баазын оршондо үнгэргэгдөө.

Манай зонын 13 областиин, хизаарай ба автономито республикын командануудай 150 хүн, эдэнэй дунда 10 гаран спортын мастер, бэлигтэй бэрхэ залуу хүнгэн атледүүд: СССР-эй ба РСФСР-эй суглуулагдамал командануудай гэшүүн Сергей Седов, РСФСР-эй рекордсмен Александр Кашников (хоюулаа Новосибирскһээ), Василий Клещеногов (Томск) болон бусад урилдаанай харгы дээрэ гараһан байна.

Эгээл түрүүлэн эдир басагад 1500 метртэ урилдаба. 22 басагад хурдан солбоноо туршаа. Владивосток хотын 63-дахи дунда һургуулиин 10-дахи «Б» классай һурагша Наташа Алексашкина нёдондо энэ зайе 5 минута 11 секунда соо гаталжа, аяар 7-дохи һуури эзэлһэн һаа, харин мүнөө 4.53,7 минута саг харуулан, зоны чемпион болобо. Вера Шевченко (Кемеровэ), Люда Кавецкая (Новосибирск) гэгшэд удаадахи һууринуудта гараа. Үнгэрһэн жэлдэ гурбадахи һуури эзэлһэн Улаан-Үдын 35-дахи һургуулиин 10-дахи классай һурагша Надя Лясоцкая 5.03,8 минута саг харуулжа, аяар 9-дэхи һууриида түригдэшэбэ.

Улаан-Үдын индустриально-педагогическа техникумэй 3-дахи курсын студентка Таня Калашникова хубиин түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөндэ хабаадажа, 2000 метрые 6 минута 19,8 секунда соо дабажа, илалта туйлаба. Гэбэшье тэрэнэй дүн командын тоосоондо абтаагүй. Тиихэдэнь Зүүн Сибириин технологическа институдай 2-дохи курсын студентка Наташа Бессонова, Омск хотын Барановай нэрэмжэтэ заводой оператор Наташа Сумлянинова гэгшэд басагадай дунда түрүүшын һууринуудта гараба. ВСТИ-гэй багша В. П. Разницын Н. Бессоновае һорижо бэлдээ.

Эхэнэрнүүдэй дунда иланга шанга, ана-мана тэмсэл болобо. Түрүүшын хоёр километртэ Кемеровскэ областиин Ленинск-Кузнецк хотын камвольно-сэмбын комбинадай физкультурын методист Лидия Арсланова урилдаһан байна. Гэбэшье Новосибирск шадархи заводуудай нэгэнэй хабсаргагша, спортын мастерта кандидат Полина Лобачова 200-гаад метрэй үлөөд байхада, тэрэниие ахижа, 3.000 метрые 10 минута 21,8 секунда соо гаталан, хоёрдохи жэлээ удаа дараалан зонын чемпионка болобо. Тренер Г. П. Кокшаров энэ талаар габьяатай юм.

Дундуур болон аха наһанай хүбүүд сооһоо Томско областиин түлөөлэгшэд онсо шалгарба. Областиин түб хотын багшанарай институдай студентнэр Евгений Окороков — 3.000 метртэ (8.53,6 минута), Василий Клещеногов 5.000 метртэ (15.24,6 минута) илаһан байна. Дундуур наһанай хүбүүдэй бүлэгтэ Улаан-Үдын индустриально-педагогическа техникумэй 2-дохи курсын студент Фазиль Саляхутдинов гурбадахи һуурида гараһан байха юм.

8.000 метр. 31 эрэшүүл урилдаанай харгыда гараба. Түрүүшын хоёр километрые манай спортын мастер Фёдор Капустин бултанһаа урид гаталба. Уданшьегүй Эрхүүгэй спортын мастер Иван Фёдоров урагшаа гараад, 5,5 километр хүрэтэр түрүүлжэ ябаа. Тиин 34-дэхи номертой Примориин хизаарай түлөөлэгшэ Валерий Голещихин И. Фёдоровые ахижа гараһан байгаа. Зүгөөр 150 метрэй үлөөд байхада, Эрхүүгэй спортсмен И. Фёдоров хурдан түргөөр гүйжэ, финишэй лентые түрүүлэн таһалба (25 минута 26,0 секунда). Примориин түлөөлэгшэ Владимир Самохин гурбадахи һуурида гараа. Манай хүнгэн атледүүд Владимир Цыренов, Владимир Дульянинов арба гарадахи һууринуудые эзэлбэ. Энэмнай хангалтагүй үрэ дүн мүн.

— Иимэ мүрысөөндэ хэдэн удаа хабаадааб[...] илажа, чемпион [...] баяртайб, — гэжэ [...] доров хүндөөр ам[...]нэ.

Мүрысөөнэй [...] Томско областиин [...] шад командаараа [...] М. И. Карманов) [...] абажа, Сибирь ба [...] на зүгэй зонын [...] болобо. Эдэнэр [...] рада Ессентуки [...] гэргэгдэхэ РСФСР-[...] һуури эзэлхын тү[...] хэлэй нааданда [...] эрхэдэ хүртөө. [...] хизаарай спортсмен[...] очко абаад, Эрхүү[...] тиин түлөөлэгшэд[...] доол нэгэ очкогоор [...] һэн байха юм. Ма[...] публикын хүнгэн [...] аяар 6-дахи һуури[...] (95 очкотой). Недо[...] һан командамнай [...] тагаанһаа иигэжэ [...] дэбэ гээшэб гэжэ [...] кын физкультура [...] тын комитедэй, спор[...] гэмүүдэй, хүнгэн ат[...] федерациин хүт[...] шэд зүбшэн хэлсэж[...] найнгаа амжалта т[...] хын тула шухала [...] ябуулгануудые [...] ёһотой гээд һанагда[...]

Профсоюзуудай [...] бүхэсоюзна Соведэй [...] муудаар, грамота[...] дурасхаалта [...] илагшад шагнагдаба.

Б-М. ЖИГЖИ[...]

манай [...]

ЗУРАГУУД урилдаанай үе: ВЛ[...] обкомой секретарь [...] Лоскутников басагад[...] даһаа илаһан Тат[...] лашникова, Наталья [...] нова (хоюулаа Бур[...] һээ) болон Омскын [...] лэгшэ Наталья С[...] вада дипломуудые [...] жа байна.

В. ПЛУТТЫН [...]

БУДАПЕШТ

Уругвайн Коммунис парти демократическа эрхэнүүдэйнгээ түлөө бүхы уругвай арадай тэмсэлые толгойлно

Р. Арисмендиин хөөрөөн

ТАСС

гэжэ КПУ-гай ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Родней Арисменди «Непсабадшаг» газетын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ. Мүнөө үедэ партимнай Уругвайн түрүү үзэлтэй хүсэнүүдые нэгэдүүлхын түлөө ехэ оролдолго гаргажа байна.

Һүүлэй үедэ Латиин Америкын оронуудтахи байдал хүшэр хүндэ болонхой. Һайн хубилалтануудые усадхан зайсуулхын түлөө хархис хүсэнүүд, империалистнууд эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Латиин Америкэдэ демократическа хүсэтэ хүдэлөөнүүд үргэнөөр тэмсэл ябуулна.

Энэ нютагай арадуудай тэмсэлтэй уласхоорондын һаналаа нэгэдэжэ байһыень КПУ-гай ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь үндэрөөр сэгнэбэ.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

ХИЛЫН СААНАҺАА

ДЕЛИ

ХҮГЖЭЛТЭ ДЭБЖЭЛТЫН ЭШЭ ҮНДЭҺЭН

ТАСС

Советскэ Союз ба бусад социалис гүрэнүүдтэй харилсаагаа бэхижүүлгэ хүгжэжэ байгаа оронуудта шухала удха шанартай зорилго, экономическа бэеэ дааһан байдалаа бэхижүүлхын түлөө, империализмын харата муухай ябуулгануудые буруушаалгын тэмсэлдэ эдэнэй туйладаг амжалтын эшэ үндэһэн болоно гэжэ Индиин Компартиин национальна Соведэй секретарь Бхупеш Гупта «Нью-эйдж» газетэдэ бэшэнэ.

Социалис хани нэгэдэлтэ гүрэнүүдэй, нэн түрүүн Советскэ Союзай туһаламжаар хүгжэжэ байгаа оронуудай экономикодо шухала үүргэтэй 3 мянга гаран барилга хэгдэжэ байна. Социалис гүрэнүүдэй туһаламжа дэмжэлгээр баригдаһан гүрэнэй секторэй предприятинууд эдэ оронуудай экономико хүгжөөлгэдэ шухала үүргэ дүүргэнэ. 1955 онһоо 1970 он болотор хүгжэжэ байгаа оронуудтай СССР-эй хэдэг худалдаа наймаанай хэмжээн арба дахин ехэ болоо. Хэрбээ 1953 ондо Индиин ба Советскэ Союзай хоорондо ойролоол 13 миллион рупий сэнтэй худалдаа наймаанай хэгдэдэг байһан һаа, мүнөө үедэ энэнь 7 миллиард шахуу рупида хүрэһэн байна.

ЛОНДОН

ХАРИЛСААГАА ҺАЙЖАРУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

ТАСС

Хельсинкидэ болоһон зүблөөнэй Түгэсхэлэй актда гар табигдаһанай ашаар Великобританиин ба Чехословакиин хоорондохи политическэ, экономическа, соёлой харилсаа хүгжөөхэ, хоёр ороной правительстванудай ба арадуудай хоорондохи харилсаа һайжаруулха таарамжатай байдал тогтоогдоод байна гэжэ ЧССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Б. Хнсупегэй албанай хэрэгээр Англида ерээд байха үедэ гар табигдаһан хамтын коммюнике дотор хэлэгдэнэ. Англида ерээд байхадаа Б. Хнеупек Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Крослендтой, худалдаа наймаанай министр Э. Деллтэй уулзажа хөөрэлдэһэн байна.

Ниитэ Европын зүблөөнэй дүнгүүд энэ түбидэхи бүхы байдалда шухала удха шанартай байна гээд хоёр тала баталба. Шахардуу байдал һуларуулха, Түбэй Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдые, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хороохо тухай хөөрэлдөө.

Министрнүүд уласхоорондын байдалай гол шухала асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлсэбэ.

ВАШИНГТОН

РАСИС ЗАСАГ ЗАХИРГААНУУДТА ТУҺАЛНА

ТАСС

США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер Африкын оронуудаар ябахаяа гараба. Тэрэ Танзанида, Замбида, ЮАР-та хүрэхэ юм. Гүрэнэй департаментын түлөөлэгшын мэдээсэһэнэй ёһоор, американ дипломатическа албан зургаанай хүтэлбэрилэгшэ Родезиин хархис захиргаанай удамарша Смидтэй уулзахадаа магадгүй байна.

ЮАР-ай премьер Форстертой Баруун Европодо хоёр дахин уулзаһанайнгаа һүүлээр Г. Киссинджерэй Урда Африкын оронуудта ошоһон ушарынь энэ райондо расизм ба шэнэ түхэлэй колониализмын хэрэмүүдые үлөөхэ гэһэн зорилготой ябадал болоно гэжэ тэмдэглэлтэй. Үндэһэн арад зоной аша туһада харюусахагүй ябуулгануудые хэжэ, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе һуларуулжа, энэ хараа дүсэбөө бэелүүлхые Вашингтон оролдоно бшуу. «Родези болон Намибидахи хархис захиргаануудта түшэглэн, США өөһэдынгөө хэрэг бэелүүлхые оролдоно» гэжэ Африкын гүрэнүүд тоолоно.

СТОКГОЛЬМ

ШВЕЦИДЭ ПАРЛАМЕНТЫН ҺУНГАЛТА БОЛОБО

ТАСС

Швециин риксдагай (парламентын) ээлжээтэ һунгалтын даб дээрэхи дүнгүүд эндэ соносхогдобо. Эсэсэй дүнгүүд сентябриин 22-то гаргагдаха юм.

Швециин социалис-демократическа хүдэлмэришэнэй парти олонхиин дуу абаа. Мүнөө тэрэ риксдагта 152 һуури абаһан байна.

Коммунистнууд гэдэг зүүнэй үзэлтэй парти 17 мандат абаба.

Даб дээрэ абтаһан баримта мэдээнүүдэй ёһоор, буржуазна партинууд иимэ мандадуудые абаба: центр гэдэг парти — 86, арадай парти — 39, умеренна коалиционно парти — 55.

Тиигэжэ парламентда 349 депутадай 180-ниинь буржуазна партинуудта хабаатай.

Хэрбээ һунгалтын дүнгүүдые эсэслэн тоолон гаргахада, эдэ дүнгүүдэй батадхагдаад байгаа һаань, правительствамнай тушаалһаа бууха юм гэжэ Швециин премьер-министр Улоф Пальме мэдүүлбэ.

ЗАМБИ ТҮБИИН ЗҮГ БҮХЭНҺӨӨ

УЛААН-БААТАР. Урда табан жэлэйхиһээ 1971 — 1975 онуудта МНР-эй худалдаа наймаае үргэдхэлгэдэ, ниитын эдеэ хоолой эмхи зургаануудые хүгжөөлгэдэ 2,5 шахуу дахин ехэ мүнгэн һомологдоһон байна. Энэ үе соо худалдаа наймаанай предприятинуудай, эдэнэй филиалнуудай тоо 20 процентээр олошоруулагдаа.

ДЕЛИ. Эб найрамдалай ба һаналаа нэгэдэлгын бүхэиндиин комитедэй үүсхэлээр хүгжэлтын асуудалнуудые шиидхэхэ бүгэдэ национальна конференци Индиин Мадхья-Прадеш штадай Индор хотодо хүдэлмэрээ эхилбэ.

КАИР. Израилиин хархис муухай ябуулгануудта эсэргүүгээр иерасулимда үнгэргэгдэһэн жагсаалай үедэ нэгэ араб эдир хүбүүн алуулаа, табан хүн шархатуулагдаа. Израилиин полици нюдэ хородхоодог газтай гранатануудые шэдэһэн, буудаһан байна. Израилиин дээрмэдэхы ябуулганууута эсэргүү тэмсэл Наблусай, Хеброной араб залуушуулай дунда улам үргэдэжэ байнхай.

МАНИЛА. 1972 ондо орон дотор соносхогдоһон сэрэгэй байдалые болюулха таарамжатай байдал байгуулхын тула хуули гаргадаг ёһо гуримда хэдэн хубилалта оруулха хараатайбди гэжэ Филиппиныn президент Ф. Маркос соносхоо. Социально-экономическа реформо сааршадань бэелүүлхэ шухала арга олгохо байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

ЛАГОС. Нигериин Федеративна Республикада шэнэ конституциин проект бэлдэгдээ. Һаяар тэрэ ороной хүн зоной зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаха юм. Нигериин олонхи хүн зон шэнэ конституци баталан абахын түлөө дуугаа үгэхэ гээд этигэн найдажа байһанаа гүрэнэй толгойлогшо генерал Обасанджо мэдүүлбэ.

СОВЕТ СПОРТСМЕН — ТҮРҮҮШЫН ЧЕМПИОН

СТОКГОЛЬМ. (ТАСС). Алма-Ата хотын 37-[...] смен Вениамин Солдатенко ябаган гэшхэдэлээр [...] Мальме хотодо түрүүшынхиеэ үнгэргэгдэһэн [...] чемпионадта илаба. Тэрэ 50 километрые 3 [...] нута 40 секунда соо гаталһан байна.

21 ороной 48 спортсмен энэ мүрысөөндэ [...] Гэбэшье Солдатенко түрүүшын километрһээ [...] ража, хэндэшье хүсэгдэнгүй, фиништэ хүр[...] сиканец Энрике Вера хоёрдохи (3 час 58 минута [...] кунда), Финляндиин спортсмен Реймо Салонен [...]хи һууринуудые эзэлбэ.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» сентябриин 15-да үнгэргэгдэһэн 37-дохи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«Спортлото»: Зургаан номер хэншье таагаагүй. Табан номер таагшад—3.407 түхэриг (60 карточка), дүрбэн номер тааһан хүнүүд—53 түхэриг (4.452 карточка), гурбан номер таагшад 3 түхэриг абаха байна. (79.408 карточка).

«Спортлото-2»: Нэгэшье хүн зургаан номер таабагүй. Табан номер тааһан хүнүүд—1.191 түхэриг (71 карточка), дүрбэн номер таагшад—50 түхэриг (2.173 карточка), гурбан номер таагшад гурбан түхэриг абаха болобо. (28.535 карточка).

37-дохи тиражай шүүбэри 1976 оной сентябриин 26 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

«СУББОТЫН СПОРТЛОТОГОЙ» Т[...]

«Субботын спорт[...] (36-һаа 5-ыень таах[...] тябриин 18-да Моск[...] гэргэгдэһэн тираж [...]

Нэгэдэхи тираж: 1[...] кетбол). 15 (дзюдо). [...] рай бүмбэгэ), 26 [...] (мүнөөнэй табан [...] рысөөн).

Хоёрдохи тираж: 11 [...] настика), 14 (байд[...] [...]р [...] (дзюдо), 30 (стенд [...] мэргэлэн буудалга) [...] гоон дээрэ наадаг[...] кей).

(ТАСС)

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Эрдэм наука хүдөө ажахыда» — түрүү бэшэг. «Таряа хуряалга-76» — суглуулбари. Социалис мүрысөөнэй ябаса — суглуулбари. ТАСС-ай шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Чимитцу, шниии хэрэг бэшэ» гэжэ намда харюусаба» — Ч. Ирдынеевагай статья. В. Бабичай «Ленинградайхид БАМ-да» гэжэ корреспонденци. Түрэл орон доторнай — суглуулбари.

Гурбадахи хуудаһанда. «Монгол шүлэгэй үндэһэн бадаг» — М. Хамагановай статья. Бүмбэрсэг дэлхэйн шэнэ һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Спортын долгин дээрэ»— суглуулбари. Нютагай шэнэ һонин.

СЭЭХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.00 — «Залуушуулай адресууд». 09.45 — Забһарлалга. 09.55 — «Мартин Иден» — Дж. Лондоной роман ба рассказуудаар — зохёогдоһон зүжэг. (1 - дэхи хэһэг). 10.55 — Циркын программа. 11.20— «Манай сэсэрлиг». 11.50 — «Горнистнар, дохёогоо үгыт!». 12.35—Үхибүүдтэ —фильм. «Огинскиин полонез». 14.00 — Шэнэ һонин. 14.10 — «С именем Дзержинского». 15.10 — Забһарлалга. 15.20 — «Мартин Иден» (дабталга). 16.20 — «Баримтата экран». 17.35 — Циркын программа. 18.00 — «Время». 18.30 — «Түрэл аялганууд». 19.00 — «Мартин Иден» (дабталга). 20.00 — «Хани барисаанай харгы замаар». Чехословакиин Социалис Республика. 3-дахи дамжуулга. 20.30 — Армениин телевидениин ба радиогой скрипачнуудай ансамбль наадана. 21.00 — Шэнэ һонин.

«Улаан-Үдэ. 21.15 — Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министрэй орлогшо З. А. Переговагай үгэ хэлэлгэ. 21.35 — Телевизионно һонин. 21.55 — «Хүн ба хуули».

«Орбита». 22.40 — «Мартин Иден» (дабталга). 23.40 — «Дуун-76». 24.00 — «Время». 00.30 —Баримтата экран.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.05 — Үхибүүдтэ — «Приключения кота- хвастуна» — кукольна фильм. 18.45 — «Корабли штурмуют бастионы» — уран һайханай фильм. 20.15 — «Замбуулиида гараа барисалга». «Союз-Аполлон» — баримтата фильм. 21.15 —Забһарлалга.

«Орбита». 21.25 — «Залуушуулай адресууд». 22.10 — «Түрэл аялганууд».

Улаан-Үдэ. 22.40 — «Хочу быть» — киноочерк.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай нэгэ сэлмэхэ, нэгэ бүрхэхэ. Бороо орохогүй. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха, Прибайкалида 11—16, Улаан-Үдэдэ 18—20 градус дулаан болохо.

Реда[...]
Р. Б. ГАРМАЕ[...]

Манай адрес, тел[...]

Индекс: 670000, г. [...] **Удэ, ул. Ленина,** 35. [...] **фоны:** редактора-[...] приемная—2-54-93, [...] дактора—2-68-08, [...] дактора—2-62-62, [...] ретаря—2-50-52, [...] ат—2-66-76, отделы [...] тийной жизни—2-60-9[...] ского хозяйства—[...] 2-63-86, пропаганды [...] тации—2-56-23, пр[...] ности и строител[...] 2-61-35, советского [...] тельства и быта—[...] культуры и школ—[...] писем и селькоров—[...] информации — 2-3[...] щественная прием[...] 2-56-62, машинное [...] 2-57-63, коррек[...] 2-35-95.

Типография управления по делам издательств полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н 02143. Заказ № [...]